FJALOR ENCIKLOPEDIK INFORMATIKE

A+

Shqip: A+

A është program çertifikues i krijuar nga CompTIA që e mbulon harduerin dhe softuerin e IBM dhe platformave të Machintosh-it. Kjo çertifikatë është minimumi i kërkuar i çdo tekniku kompjuterik.

A-cable

Shqip: A-cable

Ky term përdoret për përshkrimin e kabllove standarde SCSI.

Active Scripting

Shqip: Active Scripting

Active Scripting (poashtu e njohur paraprakisht si ActiveX Scripting) është teknologjia e cila shfrytëzohet në Microsoft Windows për implementimin e përkrahjes skriptive të bazuar në komponentë. Active Scripting është e bazuar në COM (më saktësisht O...

DNA

Shqip: ADN

ADN apo Acidi Dezoksi Ribonukleik (Ang: Deoxyribonucleic Acid apo shkurt DNA) është material ndërtimor i gjitha krijesave të gjalla dhe disa virusëve në Tokë. ADN përmban informatat mbi sintetizimin e proteineve dhe replikim....

AFP

Shqip: AFP

(I)

Shkurtesa për AppleTalk Filing Protocol. Ky protokol përdoret nga makinat jo-Apple për t'u lidhur në rrjeta dhe servera AppleTalk. AFP over TCP/IP lejon lidhjen në AFP serverë përmes TCP/IP rrjetave....

AJAX

Shqip: AJAX
AJAX (shkurtesë për Asynchronous JavaScript and XML) është një teknikë (apo arkitekturë) për krijimin e ueb aplikacioneve interaktive. Idea e kësaj teknike është që faqja të shkëmbej me server sasi të vogla të të dhënave gjatë bashkëveprimit me shfry...

NSA
Shqip: AKS
Agjensioni Kombëtar për Siguri apo shkurtimisht AKS (Ang: National Security Agency, apo shkurtimisht NSA) besohet të jetë agjensioni më i madh informativ i qeverisë Amerikane. Ky agjension mban përgjegjësi për grumbullimin dhe analizën e komunikatave...

algorithm
Shqip: algoritëm
Procedurë, formulë apo skemë e instruksioneve të njëpasnjëshme (të fundme) për të zgjidhur një problem të caktuar. Këto instruksione, përkthehen në gjuhë përkatëse programuese në mënyrë që problemi të zgjidhet praktikisht....

Alpha
Shqip: Alpha
(I)
Procesori Alpha është RISC arkitekturë e zhvilluar nga Digital. Gati gjith sistemet operative të njohura punojnë nën Alpha. UNIX, Windows, Linux, BSD dhe AmigaOS janë shembuj të OS që punojnë nën Alpha....

ALU
Shqip: ALU
ALU (Arithmetic Logic Unit) - është njësia e procesorit që bën kalkulimet aritmetike (mbledhja, zbritja etj), logjike (AND, OR, NOT etj) si dhe operacione të ngjajshme.

AND
Shqip: AND
Lloj i derës (gate) logjike rezultati është 1 vetëm atëherë kur dy hyrjet janë 1, ndërsa është 0 për gjitha tjera mundësitë tjera.

A B	A AND B
0 0	0

0 1	0
1 0	0
1 1	1

ANSI

Shqip: ANSI

American National Standards Institute (ANSI) është organizatë private jo-profitabile për standarde e cila krijon standarde për lëmi të ndryshme për industri në SHBA. Kjo u themelua në vitin 1918 dhe është anëtare e ISO dhe IEC....

AO-DVD

Shqip: AO-DVD

AO-DVD apo Articulated Optical Digital Versatile Disc krijon vendosjen e më shumë shënimeve në disqet optike duke lejuar ruajtjen e deri më 40 - 100 herë më shumë shënimeve me transferi 5 - 30 herë më të shpejtë sesa DVD-të e sotëm....

AoE

Shqip: AoE

ATA over Ethernet është protokoll i hapur i parashikuar për transmetimin e komandave për disqe ATA përmes Ethernet. AoE është shtresë e cila qëndron mbi Ethernet dhe e cila i mbyllë (Ang: encapsulate) komandat e ATA në korniza Ethernet....

AP

Shqip: AP

(I)

Shkurtesa për Access Point, pajisje harduerike ose softuer në kompjuter që luan rolion e hub-it përmes të cilit është e mundur lidhja në LAN. AP janë pika ku shfrytëzuesi lidhet me LAN në komunikime patela....

Applet

Shqip: Applet

Applet është një komponent softuerik që funksionon në bazë të një softueri, si p.sh. ueb-shfletuesit. Zakonisht appleti kryen funksione të kufizuara që nuk munden të shfrytëzohen në mënyrë të pavarur. Duhet marrë parasysh që appletat ekzekutohen vetë...

AppleTalk

Shqip: AppleTalk

Arkitekturë për LAN e ndërtuar për Apple makina dhe printer laserik. AppleTalk përkrahë skemën e kabllave për Apple LocalTalk, Ethernet dhe IBM Token Ring. Lidhja mes PC dhe Apple makinave është e mundur përmes harduerit dhe softuerit specifik si AFP....

ARP

Shqip: ARP

ARP (Address Resolution Protocol)- Protokol i rrjetave që përdoret për t'a gjetur MAC adresen e një makine ne rrjetë përmes IP adresës. ARP kërkesa dërgohet në rrjetë dhe makina që ka IP adresën e duhur,...

ASCII

Shqip: ASCII

ASCII - (American Standard Code for Information Interchange). Është kodi numerik standard që ka përdorimin më të madh në shkencat kompjuterike. Kjo skeme standarde e asocon vlerën numerike (integer) për shkronja (të vogla e të mëdha),...

assembler

Shqip: asembleri

Program i cili kompajllon programet të shkruara në gjuhën asembli dhe i shndërron në kode apo gjuhë të makinës, pastaj makina mundet të ekzekutoj instrukcionet të cilat ju kan japur nga programeri. Motorola ka qipa të ndryshëm që mund të programohe...

assembly

Shqip: asembli

Është gjuhë pak me e lartë në nivel se sa gjuha e makinës. Me anë të gjuhës asembli ju mund të jepni instrukcione që kanë më shumë lidhje me gjuhën angleze se sa me atë binare. Për shembull për të rruajtur akumulatorin A në adresën 0000 të memories n...

ASP

Shqip: ASP

ASP është shkurtesa për teknologjinë Active Server Pages të Microsoft-it që shfrytëzohet për gjenerimin dinamik të ueb-faqeve nga ana e ueb-serverit. ASP është e ofruar si shtesë e pakos Internet Information Services (IIS) e cila poashtu vjen nga Mic...

byte
Shqip: bajt
Njësia themelore e matjës së memories, kapacitetit dhe masës së shkëmbimit të shënimeve në kompjuter. Një bajt përbëhët nga 8 bita. Bajtat gjithmonë shënohen me B të madhe, ndërsa bitat me b të vogël.

BASIC
Shqip: BASIC
BASIC është shkurtesa për Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code që paraqet familjen e gjuhëve programuese të nivelit të lartë. BASIC u ndërtua nga John George Kemeny dhe Thomas Eugene Kurtz të kolegjit Dartmouth më 1963 në mënyrë që ti ofr...

database
Shqip: baza e të dhënave
Baza e të dhënave është një grumbull i informatave të organizuara në mënyrë të tillë që një program kompjuterik mund të zgjedhë pjesët e kërkuara të të dhënave. Bazat e të dhënave tradicionale ishin të organizuara në fusha,...

BCD
Shqip: BCD
BCD (Binary Coded Decimal) - Sistem numerik ku çdo numër decimal (0 - 9) paraqitet me anë të 4 bitave. Psh. numri 21 në BCD është 0010 0001.

BIND
Shqip: BIND
(I)
BIND është shkurtesë për Berkeley Internet Name Domain. BIND është paketë softwerike apo bazë e të dhënave, që përkrah apo është pjesë e DNS (Domain Name Server) dhe ka tre komponente kryesore: DNS server,...

biodegradable
Shqip: biodegraduese
Shprehja biodegraduese përdoret për prodhime apo gjëra të cilat kanë

aftësinë për t'u zbërthyer në mënyrë të sigurt dhe shpejtë, përmes metodave biologjike, në materialet themelore natyrore. Këto prodhime mund të jenë të ngurta apo lëngëta....

biomimetic
Shqip: biomimetika
Biomimetika është përshkrim i gjerë i proceseve apo sistemeve inxhinierike të cilat e imitojnë botën biologjike. Kjo shprehje së pari është shfaqur në biokimi ndërsa sot i'u aplikohet shumë fenomeneve kimike dhe mekanike....

BIOS
Shqip: BIOS
Shkurtesa për Basic Input Output System. BIOS është i ndërtuar në makinë dhe përmban programin/kodin të nevojshëm për nisjen e makinës. BIOS kontrollon tastaturën, ekranin, disqet, komunikimet serike (serial) dhe gjera tjera varësisht nga prodhuesi....

bit
Shqip: bit
Bit është shkurtesë për Binary Digit. Kjo është një vlerë binare pra 1 ose 0. Gjithashtu është njësia më e vogël prej të cilave gjitha ndërtohen. Bitat përdoren për matjen e gjerësisë së shkëmbimit të informatave apo masës së shkëmbimit....

BitTorrent
Shqip: BitTorrent
BitTorrent është emri i P2P protokolit për shkëmbimin e skedave. Po të njëjtin emër mban edhe softueri falas/hapur që e implementon protokolin e lartpërmendur.

BitTorrent është i dizajnuar për shpërndarjen e sasive të mëdha të të dhënave duke mos ...

blog
Shqip: blog
Blog paraqet një ueb-faqe që përmban të hyra në formë të ditarit. Këto të hyra kryesisht janë komente mbi lajme ose/edhe tema të ndryshme; por disa nga blog faqet shfrytëzohen edhe si ditar. Shumica e blog faqeve

zakonisht janë tekstuale,...

Blu-ray
Shqip: Blu-ray
Blu-ray apo Blu-ray Disc (BD) është emri i gjeneratës së re të disqeve optike të zhvilluara nga 13 prodhuesve të elektronikës dhe kompjuterave si Dell, Hitachi, HP, LG, Mitsubishi, Panasonic, Pioneer, Philips,...

Bluetooth
Shqip: Bluetooth
Bluetooth është teknologji patela që përdoret për komunikim mes makinave në distanca të vogla, zakonisht rreth 10 m (transmetimet deri në 1 km janë arritur gjithashtu!). Bluetooth përdor spektrin 2.4 GHz për të lidhur makinat me shpejtësi 1 Mbps....

BNF
Shqip: BNF
BNF është shkurtesë për Backus-Naur form. BNF është metasintaksë që përdoret për të paraqitur gramatikën pa kontekst (Ang: context-free grammars). BNF paraqet sintaksën (gramatikën) e një gjuhe programuese,...

BOINC
Shqip: BOINC
BOINC është shkurtesë për infrastrukturën për kompjutering të distribuuar e cila quhet Berkeley Open Infrastructure for Network Computing. Kjo infrastrukturë fillimisht u zhvillua prej projektit SETI@home me qëllim që të jetë e dobishme edhe përtej p...

boot
Shqip: boot
Nisja e kompjuterit. Procesi i ngarkimit të programi fillestar (BIOS) nga ROM-i CMOS dhe nisja e sistemit operativ.

BOOTP
Shqip: BOOTP
Shkurt për Bootstrap Protocol. Ky protokol ofron kornizën për bartjën e informatave konfiguruese në makina "pa tru" të lidhura në rrjeta TCP/IP.

BOOTP protokoli lejon makinës kliente të zbulon IP adresën e vet,...

bot
Shqip: bot
(I)
Shkurtesa për robot, programe të cilat kërkojnë informata nëpër internet. Makinat kërkuese si Lycos dhe Google përdorin bot-a.
(II)
Në terminologjinë e lojrave personazhet e shtuar në lojrën kompjuterike të dizajnuar të zëvendësojnë lojtarin e...

bps
Shqip: bps
Shkurtesë për "bits per second", apo bita (me b të vogël) për sekondë. Kjo është shkurtesë për matjen e transfermit të shenimeve në njësi bit-e në sekondë.

Shikoni gjithashtu: Bps (Bytes per second)

bandwidth
Shqip: brezi i gjërësisë
Bandwidth - është tregues i mundësive të rrjetit. Bandwidth paraqet numrin i cili tregon se sa të dhëna mund të barten nga pika A në pikën B mrenda intervalit kohor. Njësia e bandwidth është bit për sekondë që shkruhet bps....

BSD
Shqip: BSD
BSD është shkurtesë për Berkley Software Distribution. Kjo është një UNIX shpërndarje e krijuar nga grupi për hulmtim të sistemeve kompjutorike i Universitetit të Kalifornisë në Berklli (ang. Univerisity of California at Berkley)....

Bus
Shqip: Bus
(I)
Bus është rruga nëpër të cilen kalon informata apo sinjali elektrik. Bus është e ndertuar prej telave paralel. CPU, RAM, dhe të gjitha I/O pajisjet janë të lidhura për Bus, dhe në këtë mënyrë, këto komponente harduerike komunikojnë mes veti nëpë...

C Sharp

Shqip: C Sharp

C Sharp (poashtu e shënuar si C#) është një gjuhë programuese e orientuar në objekte e cila është zhvilluar nga Microsoft si pjesë e .NET iniciativës.

C# ka sintaksë procedurale dhe të orientuar në objekte që është e bazuar në C++....

CAD

Shqip: CAD

Shkurtesë për "Computer Aided Design". Programe për konstuktimin dhe vizatimin e projekteve teknike. Programet CAD të njohura momentalisht janë: CATIA (IBM), AutoCAD (Autodesk), ndërsa e specializuar për vizatime teknike në 3D është Pro Enginner (PTC)....

Caltech

Shqip: Caltech

Shkurtesa për California Institute of Technology. Ky institut shkencorë është i njohur për zhvillime të shumta në fizikë, kimi, biologji, tektonikë dhe gjeologji, fizikë bërthamore, teknologji ajër-hapësinore dhe astronomi....

CBT

Shqip: CBT

Shkurtesë për Computer Based Training, CBT-të janë testues të cilët ndihmojnë në trajnimet dhe testimet e punonjësve.

CCNA

Shqip: CCNA

Shkurtese per Cisco Certified Network Associate, CCNA eshte certifikim themelor per njohurite ne rrjeta lokale.

CCNP

Shqip: CCNP

Shkurtesë për Cisco Certified Network Professional, CCNP është

çertifikim i avancuar apo i kualifikuar për dije në rrjeta.

CD
Shqip: CD
Shkurtesë për Compact Disc. Ky disk optik me madhësi 12 cm mban shënimet e koduara në formatin CLV, format i cili përdorët për muzikë të kualitetit të lartë me proporcion zë/zhurmë 90 dB. Kapaciteti për shënime digjitale në CD mund të jetë 650 MB ose...

CD-ROM
Shqip: CD-ROM
Shkurtesa për "Compact Disc Read Only Memory". Pajisja për përdorimin e ruajtjes standarde optike e njohur si CD apo Compact Disc që ka kapacitet 650 - 700 MB apo 80 minuta ruajtje të zërit. Disku ka diameter 5....

CeBIT
Shqip: CeBIT
CeBIT është panairi më i madh në botë për kompjuterë. Emri CeBIT është shkurtesë e fjalisë Gjermane "Centrum der Büro- und InformationsTechnik" ku kjo përkthehet si Qendra për Teknologji Informative dhe të Zyreve....

CERT
Shqip: CERT
CERT është shkurtesa për Computer Emergency Response Team. CERT është e bazuar në Software Engineering Institute të Carenige Mellon Unviersitetit në Pittsburgh, Pennsylvania, Sh.B.A. Kjo qendër merret me raportimin e prekshmërive si dhe me qështje tj...

CGI
Shqip: CGI
Shkurtesë për Common Gateway Interface. CGI është teknologji që përdoret në web servera për të ekzekutuar programe në server dhe ta servojë klientin me informatat e prodhuara. CGI është e krijuar që të jetë e pavarrur nga gjuha....

CIA
Shqip: CIA

The Central Intelligence Agency (Agjencia Qendrore për Inteligjencë), apo CIA, është agjenci e pavarur e cila përgjigjet për kujdesje dhe japje të inteligjincës për siguri kombëtare tek ligj/normë krijuesit e Shteteve të Bashkuara të Amerikës (SHBA)....

CISC
Shqip: CISC
Akronim për "Complex Instruction Set Computer". CISC është arkitekturë e procesorëve që përdorë instuksione të mëdha dhe komplekse për të kryer operacione të ndryshme. Dizajni i CISC procesorëve është më i komplikuar....

CLV
Shqip: CLV
CLV është shkurtesë për Constant Linear Velocity. Ky format përdoret në CD për të mbajtur konstante masën e leximit të bit-ave nga CD. Është e ditur që pikat më largë qendrës së CD kanë shpejtësi më të madhe sesa ato më afër qendrës....

cm
Shqip: cm
Njësia metrike centimeter apo cm që është një e 100 e 1 metrit.

CMOS
Shqip: CMOS
Shkurtesë për Complimentary Metal Oxide Semiconductor. CMOS është një lloj i gjerë i gjysëmpërçuesve. CMOS mund të jenë qarqe NMOS (polaritet negativ) ose PMOS (polaritet pozitiv). CMOS përdoren zakonisht në makina dorëmbajtëse dhe ato që punojnë me ...

CNN
Shqip: CNN
Cable News Network (shkurtimisht CNN) është një rrjet televiziv i lajmeve që është krijuar më 1980 nga Ted Turner. CNN është pjesë e kompanisë Turner Broadcasting System, pronare e cilës është kompania Time Warner....

COM
Shqip: COM

COM është shkurtesa për platformën e Microsoft-it Component Object Model e cila është pas paraqitur më vitin 1993. COM platforma shfrytëzohet për mundësimin e komunikimit ndërmjet proceseve si dhe krijimin dinamik të objekteve në çfarëdo gjuhe që e p...

CompTIA
Shqip: CompTIA
Shkurtese për Computer Technology Industry Association, CompTIA është e dedikuar për avancimin e industrisë së IT dhe atyre që punojnë në atë. CompTIA është e mirënjohur për çertifikata në A dhe N (Network)....

CPRM
Shqip: CPRM
CPRM është shkurtesë për Content Protection for Recordable Media. Ky është një mekanizëm për kontrollimin e kopjimit, lëvizjes dhe fshirjës së materialit digjital në makinë si PC ose lexues digjital të muzikës....

CPU
Shqip: CPU
Shkurtesë për Central Processing Unit (sq. Njësia Qendrore Procesuese). CPU njihet edhe si procesor apo mikroprocesor dhe është përgjegjës për ekzekutimin e instrukcioneve të ndryshme. CPU konsiderohet truri i kompjuterit pasi që në të bëhen pothuajs...

CRC
Shqip: CRC
Akronim për "Cyclic Redundancy Check". CRC është metodë për të kontrolluar nëse informatat janë tranmetuar pa u dëmtuar nëpër mediume të ndryshme. CRC numri gjenerohet para se informata të transmetohet....

CSMA/CD
Shqip: CSMA/CD
Shkurtesë për "Carrier Sense Multiple Access/Collision Detection". Metodë e cila përdoret në teknologjinë Ethernet, ku pajisjet mund të ndajnë një medium fizik. Kjo realizohet përmes

Carrier sense — Çdo pajisje vazhdimisht shikon nëse mediumi ës...

CSS

Shqip: CSS
Shërbimi Qendror i Sigurisë apo shkurtimisht ShQS (Ang: Central Security Service apo CSS) është një agjension i qeverisë të ShBA-ve që u themelua më 1972 me anë të direktivës presidenciale. Ky agjension u themelua për arsye të promovimit të partnerit...

CUPS
Shqip: CUPS
CUPS është shtresë për shtypje (printing) në sistemet e bazuara në UNIX. CUPS është e zhvilluar nga Easy Software Products dhe ka për qëllim të bëhët standardi për nevoja të shtypjës. CUPS përdor Internet Printing Protocol (IIP) për menagjimin e dety...

DARPA
Shqip: DARPA
DARPA është shkurtesë për Defense Advanced Research Projects Agency. Kjo paraqet një agjension të Departamentit të Mbrojtjes të Sh.B.A.-ve që ka përgjegjësi mbi zhvillimin e teknologjisë së re që është e paraparë për shfrytëzim ushtarak...

Darwin
Shqip: Darwin
Nofka për Mac OS X. Kerneli i Darwin është i përbërë nga kerneli i Mac OS X, BSD libraritë dhe BSD mjedisi për komanda. Darwin është Open Source.

DBFS
Shqip: DBFS
DataBase File System është sistem i skedave që bazohet në konceptin e bazës së shënimeve. Ky SS nuk ka vende të ruajtjës së skedave. Në vend të direktoriumeve DBFS përdor "keywords". Zbatimi i DBFS është si shtresë mbi SS hierarkik e cila mban refere...

DBMS
Shqip: DBMS
DBMS është shkurtesë për Database Management System. Ky është një

mbledhje e programeve që lejojnë vendosjën, ndryshimin dhe leximin e të dhënave nga baza e të dhënave. DBMS ofron një lidhje mes bazës së të dhënave dhe nënkupton mënyrën e organizimit...

gate
Shqip: dera
Dera logjike është pajisje elektronike e përdorur në ndërtimin e qarqeve logjike. Çdo derë ka hyrje dhe dalje. Gjendja e dajlës caktohet nga vlera hyrëse dhe nga rregullat që varen nga lloji i derës logjike....

DFA
Shqip: DFA
DFA është shkurtesë për "Deterministic Finite Automaton" apo "Deterministic Finite State Machine" është makinë e gjendjeve të kufizuara (FSM) ku prej secilës gjendje, ekziston një tranzicion për simbol unik që dallon nga NFA ku për të njejtin simbol ..

DHCP
Shqip: DHCP
DHCP - Dynamic Host Configuration Protocol eshte protokol qe automatikisht i konfiguron paisjet në rrjete. Nepermjet DHCP-se paisjet konfigurohen me parametra si IP-a, Default Gateway, DNS Serverat, etj....

clean room
Shqip: dhoma e pastër
Dhoma e pastër është ajo hapësirë ku kualiteti i ajrit, temperatura dhe lagështia janë të kontrolluara në nivel shumë të lartë. Qëllimi i kësaj është mbrojtja e pajisjeve dhe materialeve të ndieshme nga "ndotja"....

dynamic
Shqip: dinamik
(I)
Në kuptimin e gjerë dinamik nënkupton diçka që është e ndryshushme dhe aktive. Në shumë shkenca diçka është dinamike kur ndryshon.
(II)
Në kompjuterikë dinamike nënkupton të menjëhershme dhe diçka që ndodhë njëkohësishtë....

geek

Shqip: ditak
Geek është individ i pasionuar ndaj kompjuterëve, teknologjisë dhe shkencës. Persona të tillë janë të aftë dhe dijetar në njohuritë teknologjike. Zakonisht personat e tillë nuk shfaqin interesim mbi aspektet e tjera të jetës por në të vërtet (shumë r...

DJGPP
Shqip: DJGPP
DJGPP është një sistem zhvillues 32-bit për C/C++ për kompjuterët personal të modelit 386 dhe më lartë. Ky sistem funksionon nën DOS (nënkuptuar edhe Microsoft Windows).

DJGPP u zhvillua nga DJ Delorie i cili e filloi këtë projekt më vitin 1989....

DLL
Shqip: DLL
DLL është shkurtesa për Dynamic Link Library. DLL paraqet një skedar në Windows sistemet, ku ky përmbanë funksione të ndryshme të cilat janë të parpara për të kryer operacione të ndryshme. Pra, funksionet të cilat gjenden në DLL skedarët,...

DNS
Shqip: DNS
Shkurtesë për Domain Name Server - servis në internet i cili bën shëndrimin e emrit të makinës (hostname) në IP adresë. DNS përdorë bazën e shënimeve ku ndodhen emrat e makinave dhe IP-të korresponduese...

handheld
Shqip: dorëmbajtëse
Pajisje elektronike të cilat mund të mbahen në duar. Pajisje të tilla dorëmbajtëse janë telefonat mobil dhe PDA. Elektronika e sotme dorëmbajtëse është evoluar shumë. Në fillim këto pajisje përdoreshin si organizator,...

DOS
Shqip: DOS
DOS (Disk Operating System) është emri i familjës të sistemeve operative që ka dominuar tregun e kompjuterëve të kompjuterëve personal të IBM-it

nga 1981 deri më 1995. Kjo familje përmban verzionet: PC-DOS,...

DRAM
Shqip: DRAM
Shkurtesë për Dynamic Random Access Memory. DRAM është tip i memories i ndërtuar nga kondensatorët (kapacitorët) dhe ne këtë mënyrë freskohet shumë shpejtë për dallim nga SRAM. Kjo e bën këtë më të ngadalshëm dhe njëkohësisht është më i lirë sesa SRA...

tree
Shqip: dru
(I)
Druri apo pema është një strukturë e shënimeve (data structure) në të cilën një element është i lidhur për elementin tjetër nën atë. Lidhja mes elementeve quhet degë (ang: branch). Drunjët zakonisht vizatohen kokëposhtë,...

DUNDI
Shqip: DUNDI
DUNDI është P2P sistem për lokalizimin e dyerve (Ang: gateway) të internetit për shërbime të telefonisë. Ky sistem është tërësisht i decentralizuar dhe i distribuar. DUNDI zbatohet në VoIP.

DVD
Shqip: DVD
Kjo është shkurtesë për Digital Versatile Disc ose Digital Video Disc. DVD është disk optik me kapacitet të lartë që duket si CD. Kapaciteti i zakonshëm për DVD është 4.7 GB. Ekziston gjithashtu standardi dy shtresor një anësor me kapacitet prej 8....

two's-complement
Shqip: dy-komplementi
Reprezentim i numrave me shenjë në sistem binar. Çdo numër negativ fitohet kur e gjendet një-komplementi (njëshat bëhen zero, dhe zerot njësha) i numrit pozitiv dhe pastaj i shtohet numri 1. Biti më i majtë përdoret për shenjë....

EBNF

Shqip: EBNF

EBNF është shkurtesë për Extended Backus-Naur form. EBNF është metasintakse e rrjedhur nga BNF për të paraqitur një gramatikë të caktuar. Kjo formë dallon nga BNF me futjen e disa simboleve speciale. P....

Echelon

Shqip: Echelon

Është emër për një sistem global të përgjimit, të ndërtuar në bazë të marrëveshjes ndërmjet shteteve anglishtfolëse: SHBA-ve, Britanisë së Madhe, Kanadasë, Australisë dhe Zelandës së Re, në fillim të "luftës së ftohtë" dhe ka shërbyer për përgjimin e...

ECMAScript

Shqip: ECMAScript

ECMAScript është një gjuhë programuese skriptive e cila është e standardizuar në specifikacionin ECMA-262 nga organizata ndërkombëtare për standardet e European Computer Manufacturers Association (ECMA)....

ENIAC

Shqip: ENIAC

Akronim per Electronic Numerical Integrator And Computer. Kompjuteri i parë digjital (tërësisht elektronik) në SHBA, i zhvilluar nga Armata Amerikane gjatë Luftes së Dytë Boterore të bëj llogaritje për tabelat e hudhjeve balistike në artileri....

Enigma

Shqip: Enigma

Në historinë e kriptografisë Enigma ka qenë një makinë shifruese mbartëse (Ang: portable) e cila është pas shfrytëzuar për të enkriptuar dhe dekriptuar mesazhe sekrete. Më saktësisht, Enigma ka qenë familja e rotor makinave elektro-mekanike....

EPS

Shqip: EPS

Shkurtesa për Encapsulated PostScript. Ky është format për skeda grafike i përdorur nga gjuha PostScript. EPS përkrahë grafika bitmap dhe

vektoriale. EPS është zhvilluar nga Adobe.

ESA
Shqip: ESA
ESA është shkurtesë për European Space Agency. Kjo është organizatë Europjane për hulumtimet Hapësinore dhe zhvillimi i teknologjisë së fluturakeve Hapësinore. Antarët e ESA janë Austria, Belgjika, Danimarka,...

ESO
Shqip: ESO
ESO është shkurtesë për European Southern Observatory. ESO është organizatë ndërqeveritare Europjane për hulumtime astronomike. Përbëhët nga 11 shtete anëtare. ESO kontrollon observatorët në Çile dhe ka qendrën nëë Garching,...

Ethernet
Shqip: Ethernet
Teknologji e rrjetave (LAN) e zhvilluar nga kompania Xerox në vitin 1976 dhe është i përdorur në më se 95% të LAN rrjetave. Ethernet qëndron si bazë për standardin IEEE 802.3 i cili i specifikon nivelet (fizik dhe ato të ulëta softuerike)....

ETSI
Shqip: ETSI
European Telecommunications Standards Institute është themeluar në Prill 1988 në Nice/Francë si rezultat i iniciativës së Letrës së Gjelbër të Komisionit Europjan. ETSI gjindet në Sophia Antipolis afër Nice....

Eureka
Shqip: Eureka
Eureka (apo Heureka) është fjalë që rrjedh nga Greqishtja që do të thotë "e kam gjetur!", dhe është zakonisht e përmendur në lidhshmëri me Arkimedin. Thuhet se kur Arkimedi papritmas e kuptoi që vëllimi i një objekti me formë të çrregullt mundet të l...

EXIF
Shqip: EXIF
EXIF - (EXchangeable Image Format) janë shtesa që u bëhen skedareve

të fotografive për të mbajtur informata të ndryshme. EXIF shtesat janë zhvilluar në vitin 1995 nga JEIDA për fotografitë të formatit JPEG,...

FAT
Shqip: FAT
Shkurtesë për File Allocation Table. Është tabele që një sistem operativ e përdor në hard disk apo floppy disk, për të treguar se në cilen pjesë të diskut janë të ruajtura skedat apo direktoriumet e krijuar....

FAT16
Shqip: FAT16
FAT 16 bit për DOS dhe Windows. Madhësia e cluster-ëve në disk ndryshojnë prej 4 KB për disqet deri në madhësi 127 MB, 8 KB për 511 MB, 16 KB për disqe 1 GB dhe 32 KB për disqe me kapacitet 2 GB. Kapaciteti i FAT16 është i kufizuar deri në 2 GB....

FAT32
Shqip: FAT32
Përmirësim i FAT16. Ky FAT 32 bit-ësh lejon madhësi më të vogla se 4 KB. Kapaciteti i FAT32 është i kufizuar deri në 8 GB.

FedEx
Shqip: FedEx
Fedex (apo më saktësisht FedEx Corporation) është një korrier kompani e cila ofron dërgesa gjatë natës, dërgesa tokësore, dërgesa të mallrave të rënda, kopjimin e dokumenteve si dhe shërbime logjistike....

Fiber Optic
Shqip: Fije optike
Është pjesë kryesore e kabllos optike (optical cible). Përbëhet nga dy llojet e qelqit me karakteristika të ndryshme të refleksionit dhe refrakcionit, të vendosur njëri rreth tjetrit, në formë cilindrike....

Finger
Shqip: Finger
Shërbim i cili lejon lokalizimin e shfrytëzuesve në rrjeta. Finger mund të përdoret edhe për ndarje të informatave jo-personale, por përdorimi më i

shpeshtë është për të vërtetuar se a ekziston konto i ndonjë shfrytëzuesi në ndonjë server....

Firefox

Shqip: Firefox

Mozilla Firefox (poashtu e njohur si vetëm Firefox) është një ueb-shfletues grafik i lirë, me kod burimor të hapur, i cili është funksional në platforma të ndryshme. Ky ueb-shfletus është i ndërtuar nga korporata Mozilla dhe qindra vullnetarë të tjer...

Folding@home

Shqip: Folding@home

Folding@home është një projekt i kompjutingut të distribuar, i cili është dizajnuar që të bëj zhvillimin e simulimeve intensive kompjuterike të palosjes të proteinave.

Ky projekt u lansua më 1 Tetor,...

photon

Shqip: foton

Foton është njësia e energjisë elektromagnetike. Fotonet gjithashtu konsiderohen grimca të energjisë së dritës. Fotone të cilat njeriu mund t'i shoh janë ato të dritës ndërsa ato të cilat nuk mund t'i shoh janë në radio valë,...

FPGA

Shqip: FPGA

Shkurtesë për Field Programmable Gate Array. FPGA është pajisje(çip) që përmban komponente logjike dhe ndërlidhje që mund të programohen. Në përgjithsi mundësohet programimi për të arritur funksionalitetin e dyerve logjike (psh....

fps

Shqip: fps

(I)

Shkurtesë për Frames Per Second, zakonisht shkruhet me shkronja të vogla. Fps nënkupton sa informatë mund të vendoset në film, digjital dhe tradicional. Çdo frame është një pamje palëvizshme. Projektimi i frame-ave me shpejtësi të madhe njëra pa...

FSM

Shqip: FSM

FSMështv shkurtesë për "Finite State Machine" apo "finite automaton". FSM është model për të përshkruar apo paraqitur një proces të llogaritjes. FSM është i përbërë prej gjendjeve (Ang: states). Gjendjet janë të lidhura njëra me tjetrën me tranzicio...

FTP

Shqip: FTP

FTP (File Transfer Protocol) - Protokol shumë i përdorshëm per transferin e skedarëve prej një makine në tjetrën dhe anasjelltas. Lidhja realizohet në mes të ftp klientit në një anë dhe ftp serverit në anën tjeter....

fullerene

Shqip: fulereni

Fulerenet janë molekula të përbëra tërësisht nga Karboni (C). Këto molekula mund të kenë formë sferike të zbrazët në brendësi, elipsoide, tubë, unazore apo të rrafshët. Fulerenet e fitojnë emrin nga arkitekti Richard Buckminster Fuller i cili ka shpi...

GB

Shqip: GB

GB është shkurtesë për GigaByte. Një GB i ka 1,024 MB.

GCC

Shqip: GCC

GCC është shkurtesa për GNU Compiler Collection ku kjo është një pako e kompiluesve të gjuhëve të ndryshme programuese. Kjo pako është prodhuar nga Projekti GNU si softuer i lirë/hapur që është i distribuuar nga korporata jo-profitabile Free Software...

GDB

Shqip: GDB

GDB paraqet shkurtesën për GNU Debugger ku ky është debageri (Ang. debugger) standard për sistemin softuerik GNU. GDB është një debager portabil i cili funksionon në shumë sisteme të llojit Unix si dhe

funksionon për shumë gjuhë programuese përfshirë...

Diaphony
Shqip: gërshetim i bisedave
Është dukuria e interferencës elektromagnetike (EMI), ndërmjet më shumë sinjaleve telefonike, si pasojë e induksionit elektromagnetik, lagështisë, prekjes apo ndonjë arsye tjetër. Manifestohet sikur bisedë e dyfishtë (e gërshetuar) apo sikur zhurmë....

GGSN
Shqip: GGSN
Shkurtesa për Gateway GPRS Support Node. Nyja e GPRS rrjetave që shërben si hyrje (gateway) mobile patela mes SGSN dhe PDN-ve. GGSN lejon përdoruesve mobil të lidhen për PDN-të. Kjo nyje i mbart paketat nga SGSN dhe i shëndron në formatin e caktuar P...

GIS
Shqip: GIS
GIS është shkurtesë për Geographic Information System. GIS është sistem për ruajtjen, menaxhimin, integrimin, analizimin e të dhënave hapsinore dhe veçorive të saj. Në përgjithsi GIS është hartë e cila i jep mundësi që përdoruesi të sheh/analizojë ed...

machine language
Shqip: gjuha makinore
Çdo mikroprocesorë duhet që të i kuptoj instrukcionet që i jipen nga programeri. Për të arritur këtë kompajlleri dhe interpreteri (përkthyesi) ekzistojnë. Gjuha makinës është krejt në numra binarë, dhe të gjitha instrukcionet në gjuhën e makinës mund...

Gmail
Shqip: Gmail
Gmail poashtu i njohur edhe si Google Mail, është shërbim falas për e-mail komunikim me anë të uebit dhe me anë të POP3 protokolit. Ky shërbim është i ofruar nga korporata Google, dhe është i njohur për hapësirën e madhe deponuese që e ofron si dhe p...

Gmax
Shqip: Gmax

Gmax, program i krijuar nga Autodesk, përdoret për animime dhe 3d modelime. Ky program mund të sharkohet nga webfaqja e Autodesk.

Gmax është i bazuar nga programi i njohur 3D Studio Max dhe shërben më shumë për krijimin e karakterëve,...

GNOME

Shqip: GNOME

Mjedis falas për sistem operativ Linux. GNOME është shkurtesë për GNU Network Object Model Environment. GNOME është pjesë e projektit GNU dhe si i till është open source.

GNU

Shqip: GNU

GNU është shkurtesë përsëritëse që do të thot "GNU's Not UNIX". GNU është sistem për krijimin e softuerit që është i pajtueshëm me UNIX. GNU është zhvilluar nga Free Software Foundation (FSF). Filozofia mbrapa GNU është krijimi i softuerit që nuk ësh...

GNU Privacy Guard

Shqip: GNU Privacy Guard

GNU Privacy Guard (shkurtimisht: GnuPG apo GPG) është softuer i lirë/hapur që shfrytëzohet si zëvendësues për pakon softuerike për kriptografi PGP. GPG është pjesë i projektit softuerik GNU të FSF-ës, dhe është i lëshuar nën licencën GNU GPL....

Google

Shqip: Google

Google është një makinë kërkuese në Internet si dhe një kompani publike e ShBA-ve e cila për herë të parë u inkorporua si kompani private më 7 Shtator, 1998. Në bazë të shënimeve të 30 Shtatorit, 2006 kjo kompani ka rreth 9,...

Google Analytics

Shqip: Google Analytics

Google Analytics (shkurtimisht GA) është një shërbim i ofruar falas nga Google për mbledhjen e statistikave të detalizuara mbi vizitorët e ueb-faqeve. Njëra nga vetitë më kryesore të GA-së është mundësia e optimizimit të reklamave me anë të AdWords s...

GPL
Shqip: GPL
Shkurtesa për GNU General Public License. Kjo licencë është më e përdorura për prodhime të hapura (open-source). Sipas GPL çdokush që krijon softuer përmes prodhimeve open-source duhet të lëshon prodhimet e derivuara falas dhe me kodin burimor nën li...

GPRS
Shqip: GPRS
GPRS është shkurtesë për General Packet Radio Service. Kjo është teknologji që i lejon GSM rrjetave të lidhen për internet. GPRS e plotëson GSM me protokole të nevojshme për transmetim të shënimeve në shpejtësi prej 20 - 30 Kbps....

GPS
Shqip: GPS
Shkurtesa për Global Positioning System. Ky është sistem botëror për pozicionim i ndërtuar nga 24 satelita në orbitë rreth Tokës. Lartësi e satelitëve është rreth 19,300 km. Për të përdorur GPS nevojitet GPS pranuesi....

GPU
Shqip: GPU
GPU është shkurtesa për Graphics Processing Unit (poashtu e njohur si VPU e cila është shkurtesë për Visual Processing Unit) ku kjo është pajisja e dedikuar grafike për kompjuterë personal apo për konsola të video-lojërave....

GSFC
Shqip: GSFC
GSFC është shkurtesa për laboratorin e NASA-s për hulumtim hapësinor Goddard Space Flight Center. Ky laborator është pas themeluar më 1 Maj të vitit 1959 si qendra e parë e NASA-s për fluturime hapësinore....

GUI
Shqip: GUI
GUI është shkurtesë për Graphical User Interface. GUI është ndërmjetësuesi mes sistemit operativ dhe shfrytëzuesit. GUI ofron mënyrën grafike të komunikimit me makinën. GUI zakonisht përmban

dritare dhe ikona të cilat manipulohen me mi apo tastaturë....

hardware-in-the-loop
Shqip: hardueri në cikël
Simulimi hardware-in-the-loop është i parashikuar për sisteme të ndërlikuara elektronike të cilat kërkojnë kontrollë dhe saktësi të nivelit të lartë. Sistemet e tilla të mbyllura si automjetet, satelitat,...

hash
Shqip: hash
(I)
Funksionet per "hash" - janë algoritme që konvertojnë një hyrje (psh. string) të një domeni më të gjerë në një dalje (psh. int) në shtrirje më të vogël. Pasi që shtrirja e daljeve është zakonisht më e vogël,...

heap
Shqip: heap
(I)
Në shkencat kompjuterike, "heap" është strukturë e të dhënave (Ang: data structure) gjerësisht tip i pemës (Ang: tree), i cili duhet të plotësojë kushtin ashtu që çdo nyjë (Ang: node) duhet të ketë vlerë më të madhe (apo me e vogël varësisht nga...

hyperlink
Shqip: hiperlidhje
Hiperlidhja paraqet një element të një web-faqeje. Hiperlidhja realizon lidhjen me një dokument të jashtëm apo me ndonjë element/pjesë mbrenda po të njejtës faqe ku gjendet hiperlidhja. Hiperlidhjet kryesisht shfaqen si tekst i nënvizuar me ngjyrë të...

HomeRF
Shqip: HomeRF
Speficikimi për komunikimin patela mes kompjuterëve dhe pajisjeve të ndryshme në hapësira të vogla. HomeRF mund të përdoret deri në distanca prej 45 m dhe përdor Shared Wireless Access Protocol (SWAP)....

HP-UX

Shqip: HP-UX

HP-UX është zbatim i UNIX nga Hewlett Packard që përmban BSD dhe System V Unix. HP-UX është ndërtuar që të punon me makinat PA-RISC dhe 68xx të HP.

HTML

Shqip: HTML

HTML qëndron për HyperText Markup Language. Kjo është një gjuhë e cila shfrytëzohet për krijim e faqeve të parapara për rrjetë/internet.

HTTP

Shqip: HTTP

HTTP (HyperText Transfer Protocol) - Protokol që përdoret për transferin e skedarëve të quajtur hypertext (tekst, grafikë, fotografi, audio, video etj) nëpër internet. HTTP lidhja realizohet në mes të klientit në një anë (psh....

AI

Shqip: IA

I

Inteligjenca Artficiale - fushë e shkencave kompjuterike që ka të bëjë me simulimin e të menduarit, emocioneve e të mesuarit nëpër makina kompjuterike. Inteligjenca artificiale bazohet në të mësuarit e makinës,...

IAX

Shqip: IAX

IAX është protokol i përdorur nga Asterisk-i, open-source PBX serveri nga Digium. Ky protokol mundëson VoIP lidhjet mes Asterisk serverëve ose serverëve dhe klientëve që përdorin IAX protokolin. IAX verzioni 2 (IAX2) ka zëvendësuar verzionin origjina...

ICCP

Shqip: ICCP

Shkurtesë për Institute for Certification of Computer Professionals, ICCP është asociacion që u formua në vitin 1973 dhe gjendet në Des Plaines, Illinois, SHBA. ICCP ndihmon të testoj dijen e çdo individi me trajnime dhe testime në fusha të ndryshme ...

Network Identity

Shqip: Identiteti në Rrjet

Identitet që është i njohur në tërë rrjetin. Ky është koncept i rëndësishëm që përdoret nga LAN të ndërmarjeve. Kjo lejon ndërmarjeve të kontrollojnë cilët individë mund të përdorin cilat resurse si aplikacione,...

IEEE

Shqip: IEEE

IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) - Organizatë që përfshinë inxhinierë, shkenctarë, studenta te fushave të elektronikës dhe të gjitha fushave të lidhura me elektronikë. Kjo organizatë u themelua në vitin 1963,...

IETF

Shqip: IETF

IETF është shkurtesa për Internet Engineering Task Force. Kjo është një bashkësi ndërkombëtare e hapur e përbër nga dizajnerët e rrjetave, operatorët, shitësit dhe hulumtuesit të cilët meren me zhvillimin e arkitekturës së internetit....

Illyria

Shqip: Illyria

Illyria është emri i pjesës së softuerit e cila ekzekutohet në modin interpretues nën gjuhën programuese Lisp. Illyria shfrytëzohet kryesisht në institucionet edukacionale për demonstrimin e principeve për nxjerrjen e konkluzioneve mbi motorë....

IMDb

Shqip: IMDb

IMDb është shkurtesë për Internet Movie Database ku kjo është një bazë e të dhënave në Internet e cila ofron informata mbi aktorë, filma, emisione televizive, yje televizive, video lojëra si dhe personel produksioni....

Informatics

Shqip: Informatikë

Për shkak të zhvillimit të shpejt të informatikës ka definicione të ndryshme në gjuhë të ndryshme, por definicioni më i përshtatshëm rrjedh nga gjuha franceze, prej nga e ka prejardhjen edhe vet fjala informatikë,...

Intel

Shqip: Intel

Korporata Intel e cila u themelua më 1968 nën emrin **Int**egrated **El**ectronics është kompania më e madhe botërore për gjysmëpërçues. Intel-i është më i njohur për mikroprocesorët e vet për PC,...

Internet Explorer

Shqip: Internet Explorer

Internet Explorer (shkurtimisht IE) i cili poashtu njihet si Windows Internet Explorer (shkurtimisht WIE) apo Microsoft Internet Explorer (apo shkurtimisht MSIE) është një ueb-shfletues grafik i cili është i zhvilluar nga Microsoft dhe është i përfsh...

Internet

Shqip: Interneti

Interneti është bashkësi e milionave rrjetave lokale të lidhura ndërmjet vete, duke krijuar kështu rrjetin global të komunikimit. Interneti mund të konsiderohet si "rrjet i rrjetave".

interrupt

Shqip: interrupt

Në inxhinierinë kompjuterike interrupt (ndërhyrja, ndërprerja, ndalja e përkohshme), është procesi kur CPU e ndalon punën që është duke bërë, pasi që ka pranuar sinjal nga ndonjë pjesë tjeter harduerike për përkujdesje....

IP

Shqip: IP

Shkurtesa për Internet Protocol. IP cakton formatin e paketave ose datagrameve dhe skemën e adresimit. IP bashkohet me TCP për të krijuar lidhje virtuele mes burimit dhe destinacionit. Ekzistojnë dy verzione të IP,...

IR

Shqip: IR

Akronim për Infra Red (sq. Infra Kuq). IR është valë elektromagnetike me gjatësi valore rreth 1 µm (mikrometër). Quhen infra kuq për shkak se shtrihen në mes të spektrit te dukshëm të dritës (kuq) dhe radio valëve,...

IRC

Shqip: IRC

IRC, apo Internet Relay Chat, është servis i cili i lejon njerëzit në mbarë botën e internetit të lidhen dhe të bisedojnë e diskutojnë tema të ndryshme përmes IRC kanalave. Protokoli i IRC është RFC 1459,...

IrDA

Shqip: IrDA

Infrared Data Association ose IrDA është organizatë vullnetare e prodhuesve të ndryshëm që përkujdesen që prodhimet infrakuqe në kompjutera, PDA, printera, kamera e të tjera bashkëpunojnë mes vete. Kjo shkurtesë gjithashtu përdoret për të emërtuar pr...

irssi

Shqip: irssi

irssi është një aplikacion cili funksionon si IRC klient. Ky aplikacion është i shkruar në gjuhën programuese C nga Timo Sirainen dhe është i lëshuar nën licencën GNU GPL.

irssi fillimisht ishte shkruar për të funksionuar në sistemet e llojit Unix...

ISBN

Shqip: ISBN

Shkrutesë për "International Standard Book Number". ISBN është numër identifikues unik për libra dhe është menduar të përdoret komercialisht. ISBN është krijuar në Britaninë e Madhe më 1966 nga shtëpitë botuese,...

ISDN

Shqip: ISDN

ISDN (Integrated Services Digital Network) - quhet një lloj i veçantë i rrjetit të qarkut telefonik i krijuar për të mundësuar transmisionin digjital të zërit dhe të dhënave nëpërmes telave të bakrit, duke mundësuar kështu kualitet më të lartë dhe sh...

ISO

Shqip: ISO

ISO (International Organization for Standardization) - Organizatë internacionale për standardizime në shumë aspekte e themeluar në vitin 1946 dhe përfshin më se 100 shtete. Kjo organizatë ka për qëllim vënien e

standardeve internacionale....

ISS
Shqip: ISS
(I)
Stacioni Ndërkombëtarë Hapësinorë (SNH) është projekti më i madh dhe më i ndërlikuar shkencorë në histori. Projekti është i udhëhequr nga SHBA me 16 shtete tjera pjesëtare: Kanada, Japonia, Rusia dhe anëtaret e EU....

Java
Shqip: Java
Java është gjuhë programuese e orientuar në objekte e cila është pas zhvilluar në fillim të viteve 1990-ta nga James Gosling dhe kolegët e tij të kompanisë Sun Micrososytems.

Në dallim nga gjuhët tjera programuese,...

JavaScript
Shqip: JavaScript
JavaScript (JS) është emri i implementacionit të standardit ECMAScript nga ana e korporatës Netscape Communications. JavaScript është me e njohur për nga shfrytëzimi i saj nëpër ueb-faqe në formë të skriptave të ekzekutuara nga ana e klientit,...

JAXA
Shqip: JAXA
JAXA është shkurtesa për agjensionin kombëtarë Japonez për hulumtimin hapësinorë (Ang. Japan Aerospace Exploration Agency). Ky agjension është formuar më 1 Tetor, 2003 me anë të bashkimit të tre organizatave të pavarura që ishin: Instituti për Shkenc...

Yotta
Shqip: Jota
(Y) Yotta është prefiks që vendoset para njësisë themelore. Në sistemin decimal të numërimit, prefiksi "jota" i vendosur para një njësie e shumëzon atë me 10^{24}. Në sistemin binar, prefiksi "jota" i vendosur para

një njësie e shumëzon atë...

JPEG
Shqip: JPEG
JPEG është fjalë për skedat e prodhuara me standardin JPEG. Me krijimin e skedës JPEG caktohet cilësia e fotos, zakonisht në shkallë prej 1 deri më 10.

JPEG (Joing Photographic Experts Group) është standard i ISO/IEC grupit të ekspertëve që zhvil...

JPL
Shqip: JPL
JPL është shkurtesë për Jet Propulsion Laboratory. JPL është themeluar në 1936 në California Institute of Technology në Pasadena, California/SHBA. Roli i JPL në fillim ishte hulumtimi i raketave. JPL është e njohur për numrin e madh të misioneve hapë...

JSP
Shqip: JSP
JSP (Java Server Page) është teknologji për krijimin dinamik të përmbajtjës së një faqeje të internetit. JSP përdorë servlet, programe të vogla që ekzekutohen në server.

carbon
Shqip: karbon
Elementi kimik Karbon është i pranishëm në shumë përbërje. Karboni është elementi i dytë më i përhapur në Gjithësi. Ky element është një nga bazat e jetës. Ekzistojnë pesë alotrope të Karbonit: amorf, grafit,...

KB
Shqip: KB
KB është shkurtesë për KiloByte. Një KB i ka 1,024 bajta.

KDE
Shqip: KDE
KDE është mjedis i punës, apo "desktop environment", i cili punon për

makina të tipit Unix. KDE projekti është themeluar në Tetor 1996 me verzionin 1.0 të liruar me 12 Korrik 1998.

kernel

Shqip: kernel

Bërthama apo thelbi i Sistemit Operativ (SO). Kjo është pjesa e Sistemit Operativ që ngarkohet së pari dhe qëndron në memorie. Pasi që është banor (resident) në memorie, është e rëndësishme që Kerneli të jetë i vogël dhe ofron shërbimet bazë të nevoj...

X Client

Shqip: Klienti X

Në sistemin X me dritare (x window sistem), klient X quhet cilido aplikacion (application) i cili mund të komunikoj me serverin X (x server), sipas protokollit X (x protocol). Ky klient në fakt paraqet cilindo aplikacion të cilin përdoruesi mund të a...

km

Shqip: km

Njësia metrike për kilometër. Një kilometër është 1000 metra ose 0.621371 mila.

NAK

Shqip: KNP

NAK është shkurtesë për Negative Acknowledgement Code, Kodi Negativ i Pranimit, që është karakter kontrolle që i tregon dërguesit që porosia është pranuar nga pranuesi me gabime ose që është koruptuar gjatë transmetimit....

compiler

Shqip: kompiluesi

Është program i cili i dekodon instrukcionet të japura nga programeri dhe i kthen ato në gjuhë të makinës, të cilat shndërrohen në objekte kodore dhe mund të ekzekutohen kurdo që nevojiten. Kompiluesi e lexon kodin burimor (source code) dhe i organiz...

Packet Switching

Shqip: Komutim i paketave

Është njëra nga teknikat e komutimit (switching), ku komutimi bëhet për

çdo paket veç e veç (packet). Kjo bëhet e mundur duke e hapur paketën, duke e lexuar adresën e pranuesit, duke e mbyllur prapë paketën dhe duke e orientuar në drejtim të duhur....

concentrator
Shqip: koncentrator
(I)
Koncentratori është një lloj i multiplexor-it që kombinon kanale të ndryshme në një medium transmetues ashtu që kanalet individuele mund të përdoren në të njejtën kohë. P.sh. ISP-të përdorin koncentratorët për të bashkuar lidhjet telefonika për ...

Limit Check
Shqip: Kontroll i vlerave kufitare
Është proces që verifikon vlerën e një madhësie e cila nuk guxon të dalë jashtë një brezi të paracaktuar. Nëse kjo vlerë del jashtë vlerave kufitare, atëherë aktivizohet një proces tjetër, me të cilin ndërmerren aksionet për kthimin e kësaj vlere bre...

controller
Shqip: kontroller
Kontrolleri është pajisje që rregullon transferin e shënimeve nga një kompjuter në pajisje periferike ose anasjelltas. Disqet, tastaturat, ekranet, shtypësit kanë nevojë për kontroller. Zakonisht kontrolleri ndërtohet nga një qip i vetëm....

Kryptos
Shqip: Kryptos
Kryptos është emri i skulpturës të ndërtuar nga artisti Amerikan James Sanborn, që është e vendosur në objektin e CIA në Langley, Virginia (shqiptuar: Lenglli, Virgjinja) të ShBA-ve. Emri i skulpturës rrjedh nga fjala "kryptos" që në gjuhën Greke do ...

quark
Shqip: kuark
Kuarket janë një nga dy grupet e njohura të grimcave nënatomike që deri sot nuk janë ndarë. Këto janë grimca që njihen si njësitë më të vogla të materies. Ekzistojnë 12 grimca themelore, gjashtë kuarke dhe gjashtë leptone....

Backbone
Shqip: Kurriz
Është term që përdoret për të treguar pjesën kryesore (qendrore) të një sistemi, rrjeti, apo pajisjeje, duke e krahasuar me kurrizin e trupit njerëzor.

LaCie
Shqip: LaCie
LaCie është një kompani për harduer e cila është e specializuar në hard disqe, RAID matrica, disqe optik, si dhe monitorë. Kjo kompani merret me promovimin e disa llojeve të hard disqeve me kapacitete disa terabajtësh (TB) dhe me interfejsë të ndrysh...

LAN
Shqip: LAN
LAN (Local Area Network) është një grup i makinave të lidhura në të njejtin medium të komunikimit që ndajnë resurset e rrjetit dhe që gjinden në hapësirë të vogël. LAN teknologjitë janë Ethernet, Token Ring dhe FDDI....

laptop
Shqip: laptop
Laptop është kompjuter që gjithashtu quhet fletore sepse mund të bartet lehtë. Laptop-i mund të punoj me bateria dhe të transportohet lehtë.

LED
Shqip: LED
LED është shkurtesë për Light Emitting Diode. Përbëhët nga p-n lidhja e cila emiton dritë. Gjerësia valore e dritës varet nga materiali ndërtues i diodës.

Linux
Shqip: Linux
Linux është zbatim i hapur (open source) dhe falas i UNIX i filluar nga Linux Torvalds, student nga Helsinki/Finlanda. Linux quhet kernel-i i

sistemit operativ GNU/Linux dhe punon në shumë arkitektura si Intel,...

Linux Journal
Shqip: Linux Journal
Linux Journal (LJ) është një revistë mujore e cila publikohet nga kompania Specialized Systems Consultants (SSC) që gjendet në Seattle, Washington, ShBA.

Në Linux Journal kryesisht publikohen artikujt që kanë të bëjnë me të gjitha nivelet e zhvill...

LiveCD
Shqip: LiveCD
LiveCD është CD nisëse (Ang: bootable) e cila përmban një sistem operativ, së bashku me softuer tjetër. Sistemi operativ mund të ekzekutohet nga CD-ja, pa instalim në hard disk. Sistemi, apo kompjuteri,...

Geolocation
Shqip: lokalizim gjeografik
Ose përcaktim i vendndodhjes gjeografike. Është shprehje që zakonisht nënkupton shërbimin i cili mundëson përcaktimin e vendndodhjes gjeografike të një objekti apo personi. Shërbime të tilla mund të ofroj sistemi global i pozicionimit (GPS),...

LUnix
Shqip: LUnix
LUnix është një sistem operativ i llojit Unix i cili është i paraparë për kompjuterin shtëpiak të viteve 1980 të quajtur Commodore 64. LUnix përkrah komunikimin nëpërmjet TCP/IP (SLIP apo PPP duke e shfrytëzuar RS232 interfejsin)....

magnitude
Shqip: magnitudë
(I)
Matja e sasisë së dritës të pranuar nga objekti qiellorë. Objeket me magnitudë të vogël janë më të ndritshëm, këto objekte quhet objekte të

magnitudës së parë. Dallimi mes magnitudave është prej faktorit 2....

macro
Shqip: makro
Përdorimi fillestar i fjalës makro ishte në gjuhën assembler që nënkupton përhapjen e një instrukcioni gjuhësor në më shumë instrukcione. Kjo ishte e dobishme kur një instrukcion duhej të përsëritej disa herë....

clock speed
Shqip: masa e shpejtësisë
Clock speed e kompjuterit shërben për sinkronizimin e gjitha komponenteve të makinës. Masa e shpejtësisë përbëhët nga cikli (apo një valë e sinjalit). Pra sinjali në shpejtësi 100 MHz ka 100 milion cikla në sekondë....

spoofing
Shqip: mashtrim
(I)
Mashtrimi i origjinës. Ky termin zakonisht përdoret për të emërtuar e-postën e dërguar e cila nuk i ka informatat dërguese autentike apo të vërteta në kokë. E-posta e tillë duket si e dërguar nga një adresë e caktuar por në të vërtet nuk është....

MB
Shqip: MB
MB është shkurtesë për MegaByte. Një MB është 1,048,576 bajta ose 1024 KB. MB është njësi për matjen e kapacitetit memorik të kompjuterit. Me qëllim thjeshtimi MB zakonisht paraqitet si 1,000,000 bajta....

MCSA
Shqip: MCSA
Shkurtesë për Microsoft Certified Systems Administrator, MCSA janë ata individ që në mënyrë të sukseshme kalojnë çertifikimet A\+, Network, si dhe kanë njohuri në Microsoft Windows NT, 2000, XP, 2003, si dhe versionet më të reja të Microsoft-it....

MCSE
Shqip: MCSE
Shkurtesë për Microsoft Certified System Engineer, MCSE janë personat

që në mënyrë të sukseshme kanë kaluar provimet në marrëveshje me Microsoft Windows NT, 2000, XP, 2003, dhe në sistemet më të reja operative të Microsoft-it,...

Medium
Shqip: Medium
Mund të ketë shumë kuptime në fusha të ndryshme, por ne do të ndalemi në disa sosh. Eshtë: 1) Material nëpër të cilin transmetohet një sinjal elektrik që mund të jetë ajri, kablloja nga bakri ose kablloja me fije optike (optical cable);...

Media
Shqip: Mediume
Sipas anglishtes standarde, media është shumës i fjalës medium (Oxford English Dictionary). Prandaj në shqip duhet të përkthehet sikur mediume, edhe pse është bërë zakon të përdoret fjala media. Përfshinë të gjitha mjetet e komunikimit masiv,...

memory
Shqip: memorie
Kompjuteri përdorë memorie si RAM për të mbajtur informatat dhe udhëzimet, të nevojshme për të kryer detyrat e caktuara. Në këtë mënyrë, CPU-së (Central Processing Unit) i mundësohet hyrje më e lehte dhe e shpejte në informatat dhe udhëzimet e ruajtu...

METAFONT
Shqip: METAFONT
METAFONT është gjuha programuese që shfrytëzohet për përcaktimin e fonteve vektorike. Po të njëjtin emër mban edhe interpreteri që e ekzekuton METAFONT kodin. Detyra e këtij interpreteri është që të konvertoj fontet vektorike në bitmap fonte,...

scientific method
Shqip: metoda shkencore
Metoda Shkencore (Ang: Scientific Method) është mënyra e zbulimit të së vërtetë dhe fakteve, duke i ikur gabimeve. Përparësia më e madhe e metodës shkencore është që nuk ka paragjykime, pra nuk bazohet në besim por në vërtetime përmes eksperimenteve....

meter
Shqip: metri
Metri, njësia m, është baza e sistemit metrik. Në fillim metri është definuar si 1/10,000,000 e distancës prej ekuatorit deri tek polet e Tokës por sot metri është i definuar si distanca mes dy vijave në një shkop që mbahet në Serves/Francë afër Pari...

Microsoft
Shqip: Microsoft
Microsoft-i është një korporatë ndërkombëtarë e cila është e specializuar në teknologjinë kompjuterike. Në bazë të dhënave nga Korriku i 2006, kjo korporatë ka rreth 71,553 punëtorë në 102 vende dhe regjione....

Microsoft Windows
Shqip: Microsoft Windows
Microsoft Windows (shkurtimisht MS Windows apo MSW) është emri i familjes të sistemeve operative nga korporata Microsoft. Këta sisteme operative janë në gjendje të funksionojnë në platforma si serverë,...

micron
Shqip: mikron
Mikron është emri për mikrometër apo µm 10_{-6} m.

MIT
Shqip: MIT
(I)
Shkurtesë për Massachusetts Institute of Technology në Cambridge, Massachusetts/SHBA. Institut i njohur teknologjik ku janë bërë hapat e parë në kompjuterikë. MIT është themeluar në 1865 nga Gjeologu William Barton Rogers....

MMC
Shqip: MMC
(I)
MMC është shkurtesë për MultiMediaCard. Ky format për memorie është i hapur dhe zakonisht përdoret në telefona dhe MP3 lexues. MMC vjen me kapacitete të ndryshme. Madhësia e MMC është sa një pullë postale....

mod

Shqip: mod
(I)
Ndryshime harduerike në kompjuter, konsolë, makinë apo pajisje të ndryshme elektronike. Mod-at e zakonshëm janë dritat në shtëpizat e kompjuterave apo sistemet e shtuara për ftohje.
(II)
Në terminologjinë e lojrave kompjuterike mod janë ndrysh...

modem
Shqip: modem
Shkurtesë për MOdulator-DEModulator. Modemi është pajisje harduerike që i mundëson kompjuterit të transmeton informata përmes lidhjes analoge telefonike. Modemi bën shëndrimin e sinjaleve digjitale në ato analoge për t'i transferuar ato nëpër medium,...

ADSL Modem
Shqip: Modemi ADSL
Është modem që mundëson hyrjen në rrjetin e Internetit, duke shfrytëzuar rrjetin telefonik dhe duke mundësuar shpejtësinë shumë më të madhe se sa me metodën e thirrjes telefonike (dial-up). Ky modem shërben për modulimin e sinjalit në shkuarje (modul...

MODS
Shqip: MODS
(I)
Shkurt për Metadata Object Description Schema e zhvilluar nga Library of Congress në SHBA. Kjo XML skemë bibliografike përdoret për shumë gjëra e sidomos për nevoja të bibliotekave.
(II)
Shkurt për Multiplexed Optical Data Storage....

MOLA
Shqip: MOLA
MOLA është shkurtesë për instrumentin Mars Orbiter Laser Altimeter. MOLA është e vendosur në orbituesin Mars Global Surveyor (MGS) të NASA. Instrumenti transmeton pulse të laserit infrakuq në drejtim të Marsit në frekuencen prej 10 Hz....

Mozilla
Shqip: Mozilla

Emri origjinal i shfletuesit të Netscape. Emri Mozilla përbëhet nga Mosaic dhe Godzilla. Disa mendojnë që kjo nënkupton vrasje e Mosaic (sepes Godzilla është bishë që vret) që në atë kohë ishte shfletuesi numër një....

MP3

Shqip: MP3

MP3 është emërimi i shkurtë dhe më i shfrytëzuar për formatin enkodues dhe kompresues për zë digjital MPEG-1 Audio Layer 3. Ky format ka për qëllim që të shfrytëzoj sa më pak të dhëna për të shfaqur zërin në një kualitet pothuajse të njëjtë me format...

MP4

Shqip: MP4

MP4 ose ndryshe MPEG-4 Video File janë skeda që shoqërohen zakonisht nga
skedat BIF ose më mire BIFS (Binary Format for Scenes). Sa i përket leximit, ky format mund të përdoret me shumë programe të ndryshme (pothuajse të gjitha programet për leximin).

MS-DOS

Shqip: MS-DOS

MS-DOS është shkurtesa për Microsoft Disk Operating System ku ky është emri i sistemit operativ që është komercializuar nga korporata Microsoft. Ky sistem ka qenë më i shfrytëzuari nga të gjithë sistemet operative të familjes DOS,...

MSN

Shqip: MSN

MSN është shkurtesa për Microsoft Service Network dhe paraqet emrin për grumbullin e Internet shërbimeve që janë të ofruara nga korporata Microsoft. MSN sipërfaqësoi fillimisht më 1995-en së bashku me sipërfaqësimin e sistemit operativ Microsoft Wind...

MySpace

Shqip: MySpace

MySpace është faqe për krijimin e rretheve shoqërore, ku përsipër kësaj kjo faqe ofron edhe publikimin e profileve personale, blog-ave, fotografive, muzikës dhe video materialit. MySpace poashtu përmban në

vete makinën interne kërkuese si dhe sistemi...

MySQL
Shqip: MySQL
MySQL është një lloj i bazës së shënimeve Structured Query Language, apo SQL. Kjo bazë e shënimeve si shumica e ka gjuhën e vetë me të cilën përdoruesi komunikon për t'i thirrur të dhënat, apo për të i ruajtur ato....

NAND
Shqip: NAND
Lloj i derës (gate) logjike ku në rast se dy hyrjet janë 1 atëherë rezultati është 0, ndërsa kur vetëm një nga inputet është 0 atëherë rezultati është 1.

A B	A NAND B
0 0	1
0 1	1
1 0	1
1 1	0

NAND ...

nanoanalysis
Shqip: nanoanaliza
Nanoanaliza është mënyra që vendos mbi strukturat atomike të materialeve, sidomos kristaleve. Kjo është teknologji e ngjajshme me mikroanalizën por në nivel nanometrik. Mikroskopi elektronik përdoret shpesh për nanoanalizë,...

nanochip
Shqip: nanochip
Nanochip është qark i integruar (CHIP) por në madhësi nanometrike.

nanocomputer
Shqip: nanokompjuter
Kompjuter i cili i ka përmasat mikroskopike. Disa lloje të nanokompjuterëve janë duke u hulumtuar do të punojnë në mënyre të

ngjajshme me kompjuterat tradicional por dallojnë në përmasa, nanokompjuterët kimik dhe biokimik që bëjnë procesimin e inform...

nanolitography
Shqip: nanolitografi
Është arti i shtypjes, shkrimit apo grithjës në nivelin mikroskopik ku dimenzionet janë me përmasa nanometrike. Instrumentet e përdorura në nanolitografi janë Scanning Probe Microscope (SPM) dhe Atomic Force Microscope (ATM)....

nanomachine
Shqip: nanomakina
Gjithashtu njifen me emrin nanite, janë pajisje elektromekanike të masës nanometrike. Disa pajisje janë testuar me sukses mirëpo hulumtimet shkencore ende vazhdojnë në këtë drejtim. Shembuj të naniteve ekzistuese janë senzorët që janë 1....

nanometer
Shqip: nanometer
Njësia matëse në vlerë 10^{-9} metra ose një e trilionta pjesë e metrit.

nanomedicine
Shqip: nanomjekësia
Është zbatimi i nanoteknologjisë në mjekësi.

nanofabrication
Shqip: nanoprodhimi
Dizajnimi dhe prodhimi i pajisjeve në dimensione nanometrike.

nanorobot
Shqip: nanorobot
Nanorobot është makinë robotike e specializar në një punë të cilen e mbaron me precizitet dhe përsëritje. Nanorobotët kanë përmasa nanometrike. Nanorobotët mund të ndahen në dy grupe robotët autonom dhe insekte....

nanostorage
Shqip: nanoruajtje

Nanoruajtje nënkupton vendosjën e shënimeve në pajisje të ndërtuara ose që zbatojn koncepte të nanoteknoligjisë. Në këtë mënyre rritet kapaciteti për ruajtjen e shënimeve. Disa metoda për nanoruajtje janë në zhvillim si teknologjitë optike dhe hologr...

nanosecond
Shqip: nanosekondë
Është njësia matëse e kohës me vlerë 10^{-9} e sekondës apo një e trilionta pjesë e sekondës. Zakonisht ns (ose nsec) përdoret për matjen e shpejtësis së RAM.

nanotech
Shqip: nanoteknologji
Nanoteknologjia apo si quhet ndonjëherë prodhimtaria molekulare është degë e inxhinierisë që merret me prodhimin e qarqeve elektronite të përmasave nanometrike (në nivelin molekular).

nanotransistor
Shqip: nanotranzistorë
Nanotranzistori është tranzistor por me përmasa nanometrike.

nanotube
Shqip: nanotuba
Procesi i prodhimit të tubave, me procese nanoteknologjike, në madhësi nanometrike. Nanotubat janë cilindra të gjatë të ndërtuar nga molekulat e grafitit me strukturë gjashtë-këndëshe. Nanotubat mund të kenë një apo më shumë cilindra....

NASA
Shqip: NASA
NASA shkurtesë për National Aeronautics and Space Administration. Kjo është agjenci shtetërore e SHBA roli i të cilës është hulumtimet jo-ushtarake dhe studimet shkencore të Hapësirës dhe Gjithësisë. NASA gjithashtu është zhvilluese e shumë teknologj...

Neon
Shqip: Neon
Neoni (Ang: neon) është elementi kimik i cili në sistemin periodik e ka simbolin **Ne** dhe numrin atomik 10. Ky element është një gaz fisnik inert,

pa aromë, pa ngjyrë, dhe pa shije.

Pesha atomike e neonit është 20....

NetBEUI
Shqip: NetBEUI
NetBEUI (NetBIOS Extended User Interface) është verzion i zgjeruar i NetBIOS. NetBEUI formalizon formatin e frame-it të caktuar nga NetBIOS. NetBEUI është zhvilluar nga IBM dhe adoptuar nga Microsoft. Konfigurimet më të zakonshme janë kur NetBEUI për...

NetBIOS
Shqip: NetBIOS
NetBIOS (Network Basic Input/Output System) është program që lejon aplikiacionet në kompjuterë të ndyshëm të komunikojnë përmes LAN. Është krijuar nga IBM dhe adoptuar nga Microsoft. NetBIOS përdoret në rrjetat Ethernet dhe Token dhe bënë pjesë në N...

NetInfo
Shqip: NetInfo
NetInfo është bazë e të dhënave hierarkike administrative të OS X makinave dhe rrjetave. NetInfo përmban përdoruesit, grupet, makinat, shërbimet, lokacionet, direktoriumet dhe shënime tjera administrative....

NFA
Shqip: NFA
NFA është shkurtesë për "Nondeterministic Finite Automaton" apo "Nondeterministic Finite State Machine" është makinë e gjendjeve të kufizuara (FSM) ku prej secilës gjendje, ekzistojnë një apo më shumë tranzicone për një simbol të caktuar që dallon ng...

NIC
Shqip: NIC
(I)
Shkurtesë për Network Interface Card. NIC është kartelë e cila instalohet në kompjuter, dhe mundëson lidhjen e kompjuterit në rrjetë me kabëll ose patela. NIC kartela është e dizajnuar për rrjetë të caktuara - me protokole të vecanta dhe tekno...

NIM
Shqip: NIM
(I)
Shkurtesë për NetInfo Manager. GUI aplikacion për vëzhgimin dhe manipulimin e NetInfo bazës së shënimeve (nidb).
(II)
Shkurtesë për Nuclear Instrumentation Module që përdoret për numërimin e fotoneve për transmetimin e pulseve nëpër kablla "co...

NIS
Shqip: NIS
Shkurtesa për Network Information Service, metodë për përhapjën e shënimeve që përdoret në Sun makina. Në fillim quhej Yellow Pages por për arësye të hedhjes në gjyq nga British Telecom, e cila ishte pronare e shenjës dalluese (trademark) Yellow Page...

one's-complement
Shqip: një-komplementi
Reprezentim i numrit me shenjë në sistem binar. Ndryshe nga matematika kur numri negativ shënohet me shenjën minus (-), në sistemet digjitale kjo mund të arrihet kur numri 1 kthehet në 0, dhe ai 0 në 1....

NOR
Shqip: NOR
Lloj i derës (gate) logjike ku dajla është 1 nëse vetëm dy hyrjet janë 0, përndryshe rrezultati është 0.

A B	A NOR B
0 0	1
0 1	0
1 0	0
1 1	0

NOR është kombinim i NOT dhe OR....

normalization
Shqip: normalizim
(I)
Procesi i normalizimit në baza të shënimeve relacionale do të thot

organizimi i shënimeve në mënyrë që t'i iket përsëritjeve. Me procesin e normalizimit arrihet deri te ndarja e BSh në disa tabela dhe duke i definu relacionet mes tyre....

NOT

Shqip: NOT

Lloj i derës (gate) logjike ku vlera e hyrjes shëndrohet në atë të kundërt. Pra kur hyrja është 0, rezultati është 1 dhe e anasjelltas.

A	NOT(A)
0	1
1	0

Notepad

Shqip: Notepad

Notepad është një tekst editor i thjeshtë i cili është i përfshirë në të gjitha versionet e sistemit operativ Microsoft Windows që nga versioni 1.0 më vitin 1985.

Notepad është një nga tekst editorët që shfrytëzohet më së shumti....

nova

Shqip: nova

Nova manifestohet me eksplodimin e madh dhe të shkëlqyeshëm të yllit. Eksplodimi nova shkaktohet nga bashkëveprimi i dy yjeve që gjinden afër. Këto yje e tërheqin duke kapur atmosferën e njëri tjetrit....

NTFS

Shqip: NTFS

Shkurtesa për NT File System. Ky sistem i skedave është i paraparë për NT verzionet e Windows. NTFS ofron përmirësime të shumta si "transaction logs" apo shënimet mbi transakcione që lejojnë kthimin e skedave të humbura në rast të prishjës së diskut....

sniffing

Shqip: nuhatje

Lloj i teknikës që përdoret në rrjeta ku sulmuesi ka mundësinë e mbledhjës së paketave në rrjetë. Nuhatja e paketave mundësohet përmes NIC-ave të vendosur në menyrën e operimit që quhet "promiscuous".

NIC-at në këtë menyrë të operimit pranon gjitha p...

prime number
Shqip: numër i thjeshtë
Në matematikë, numrat e thjeshtë (Ang: prime numbers), janë të gjithë numrat natyral më të mëdhenj se 1, të cilët plotëpjestohen me vetëm vetveten dhe me numrin 1. Numrat natyral që janë më të mëdhenj se 1,...

fibonacci numbers
Shqip: numrat e fibonaçit
Në matematikë numrat e fibonaçit prodhojnë varg ashtu që çdo numër është i barabartë me shumën e dy numrave paraprak. Këta numra e kanë marrë emrin në bazë të matematicientit italian Leonardo Pisano (Fibonacci) i cili i zbuloi....

NVRAM
Shqip: NVRAM
Gjithashtu njifet me emrin Non-Volatile RAM. Ky është një lloj i RAM-it statik që nuk i humb shënimet kur furnizimi me energji elektrike ndalet. NVS zbatohet me anë të baterisë që mban shënimet në EPROM nga NVRAM-i....

OCW
Shqip: OCW
MITOPENCOURSEWARE është iniciativë e Fondacionit William dhe Flora Hewlett, Fondacionit Andrew W. Mellon dhe MIT. Qëllimet e OCW janë publikimi falas i materialeve të lëndëve mësimore të MIT për edukatorët,...

OLE Automation
Shqip: OLE Automation
Në fushën e programimit të aplikacioneve për Microsoft Windows, termi OLE Automation nënkupton mekanizmin e bazuar në COM i cili mundëson komunikimin ndërmjet proceseve. Më saktësisht, ky mekanizëm ofron një infrastrukturë ku aplikacionet të cilat nj...

OLE DB

Shqip: OLE DB
OLE DB (poashtu e shënuar si OLEDB ose OLE-DB) është një API i dizajnuar nga Microsoft për arsye të qasjes ndaj llojeve të ndryshme të shënimeve që janë të deponuar në mënyrë të njëjtë. Më saktësisht, OLE DB është një grup i interfejsëve që janë të i...

OLED
Shqip: OLED
OLED është shkurtesë për Organic LED. Këto Light Emitting Diode (LED) përbëhën nga molekulat organike. Kjo lejon krijimin e LED më të vogla të cilat mund të përdoren për ekrana OLED që do të jenë më të hollë,...

OLPC
Shqip: OLPC
The Children's Machine që poashtu njihet si 2B1 është një lloj i laptopit (kompjuter fletore) që është i paraparë që ti jep çdo fëmiu në botë qasje ndaj diturisë dhe formave moderne të edukimit. Ky laptop më herët është pas quajtur laptopi i 100 doll...

Ohm
Shqip: Om
Është njësi për matjen e rezistencës elektrike (resistance) të një elementi apo qarku elektrik, në sistemin ndërkombëtar të njësive (SI). Vlera ekzakte e një omi është: $1\,\Omega = kg \times m^2 \times s^3 \times A^{-2}$,...

OOP
Shqip: OOP
Shkurtesë për Object-Oriented Programming. Programimi i orientuar në objekte është një ndër paradigmat (modelet) e gjuhëve programuese. Ky model bazohet në krijimin e tërësive të quajtura objekte, për dallim nga modelet tjera (psh modeli procedural a...

open source
Shqip: open source
Open Source në përgjithsi i referohet programit, kodi i të cilit është i hapur dhe i gatshëm për publikun e përgjithshëm për përdorim, ndryshim e përhapje falas. Në përgjithsi kodi open-source krijohet nga kontributi i shumë programerëve,...

OpenGL

Shqip: OpenGL

OpenGL (Open Graphics Library) është standardi industrial për aplikimin e API për definimin e 2D dhe 3D pamjeve grafike. Para krijimit të OpenGL nevojiteshin aplikacione grafike për çdo sistem operativ dhe platformë....

OpenSSL

Shqip: OpenSSL

OpenSSL është implementimi "open source" i protokolit SSL dhe TLS. Libraria kryesore e këtij implementimi që është e shkruar në gjuhën programuese C, e kryen implementimin e funksioneve bazike kriptografike si dhe ofron funksione tjera të ndryshme....

OR

Shqip: OR

Lloj i derës (gate) logjike ku rezultati është 1 në rast se së paku një nga hyrjet është 1, ndërsa 0 vetëm kur dy hyrjet janë 0.

A B	A OR B
0 0	0
0 1	1
1 0	1
1 1	1

orkut

Shqip: orkut

Orkut është një rrjet shoqëror Interneti që është i ofruar nga Google. Ky rrjet është i dizajnuar me qëllim që shfrytëzuesit e tij ta kenë mundësinë për takimin e personave të rinj si dhe mirëmbajtjen e lidhjeve ekzistuese që e kanë me persona tjerë....

OSD

Shqip: OSD

(I)

Shkurtesë për on-screen display. OSD është imazh i mbivendosur në ekran. Ky imazh zakonisht shërben për të bashkëvepruar me pajisjen me anë të instruksioneve që shfaqen në ekran. OSD zakonisht përdoret për pajisjet si TV,...

OSPF
Shqip: OSPF
OSPF shkurtesë për Open Shortest Path First. OSPF është protokol rrugëtues autonom (IGP) i tipit "link-state". Ky protokol përdor algoritmin e njohur të Dijkstra (lexo: dekstra) për të gjetur rrugën më të shkurtër në pemë (Ang: tree) prej burimit në...

P2P
Shqip: P2P
P2P ose peer-to-peer, është model i komunikimit ku dy makina janë në lidhje direkte dhe jo përmes ndonjë makine në mes. Në P2P çdo makinë në lidhje mund të fillon ose ndal lidhjen. Zakonisht në P2P të dy makinat kanë mundësi klient dhe server....

wireless
Shqip: pa tela
Wireless apo komunikim patela në kuptimin të gjerë nënkupton lidhje apo komunikim përmes radio valëve dhe jo përmes mediumit fizik si telat apo kabllat optik. Komunikimi patela mund të jetë WiFi, Bluetooth,...

packet
Shqip: paketi
(I)
Paketi është njësi fragmentuese e të dhënave që përbëhet nga informatat binare. Secila pakete përmban sasi të të dhënave. Gjatësia maksimale e paketit varet nga mjeti i komunikimit, p.sh në teknologjinë Ethernet,...

partition
Shqip: particion
Pjesë e ndarë e diskut. Particionet zakonisht përdoren për të ndarë sistemin operativ nga skedat e tjera. Një disk 1 GB mund të ndahet në dy particione 500 MB. Sistemi i skedave qëndron në particion dhe një kompjuter mund të ketë particione të SS të ...

PB
Shqip: PB
PB është shkurtesë për Peta Bajta. Vlera e një PB është 1,024 TB apo 2 në

fuqinë 50. Një PB është 1,125,899,906,842,624 Bajta.

PC
Shqip: PC
(I)
Shkurtesë për kompjuter personal (Ang: Personal Computer). Fillimisht PC iu është referuar IBM PC që janë prodhuar nga IBM, para serive PS/2. Çdo kompjuter i përputhshëm me atë të IBM quhet PC. Tani PC poashtu i referohet gati çfarëdo komjuteri ...

PCB
Shqip: PCB
PCB është shkurtesë për Printed Circuit Board. Kjo është pllakë në të cilen vendosen RAM modulet, qipat e ndryshëm dhe elektronika e nevojshme për t'a mundësuar funksionimin e një kompjuteri apo pajisje....

PCI
Shqip: PCI
Shkurtesë për Peripheral Component Interconnect, PCI eshtë zhvilluar nga Intel si zgjerim për ISA bus.

PCMCIA
Shqip: PCMCIA
Akronim për Personal Computer Memory Card International Association. Kjo organizatë zhvillon standarde që definojne karakteristikat fizike, elektronike, softuerike të pajisjeve të vogla të madhësisë së kartelave kreditore....

PDP
Shqip: PDP
(I)
Çdo protokol që transmeton shënimet në formë të paketave si IP ose X.25.
(II)
Paraardhësi i VAX arkitekturës nga Digital Equipment Corporation) DEC)
(III)
Segment i rrjetit që përkrahë mekanizma përmes të cilave funksionet e mirëmbajtjës së ...

PDP-7

Shqip: PDP-7

PDP-7 është minikompjuter i prodhuar nga Digital Equipment Corporation (DEC) me 1965. Ky minikompjuter është i pari që ka përdorur Flip Chip teknologjinë dhe kushtonte $72,000, lirë për standardet e viteve 60-ta....

Perl

Shqip: Perl

Shkurtesë për "Practical Extraction and Reporting Language". Perl është gjuhe interpretuese skriptuese e dizajnuar më shumë për procesim të teksteve. Zhvillimi i Perl-it ka filluar në vitin 1987 nga Larry Wall dhe është zhvilluar si open source....

perpendicular

Shqip: perpendikular

(I)

Teknologjia perpendikulare lejon ruajtje të kapacitetit të lartë duke përdorur regjistrim vertikal. Kjo lejon dyfishimin e kapacitetit për disqet tradicionale. Pritet se disqet e tilla mund të arrijnë kapacitet 230 GB për inq katror....

PGP

Shqip: PGP

PGP është shkurtesë për Pretty Good Privacy. PGP paraqet një aplikacion i cili shfrytëzohet për enkriptim të sigurtë të informatave. Çka e dallon PGP-ën nga aplikacionet tjera është aplikimi i enkriptimit asimetrik....

PHP

Shqip: PHP

PHP është gjuhë skriptuese e dedikuar për të zhvilluar web aplikacione. PHP (PHP është shkurtese rekurzive e "Hypertext Preprocessor") është njëra ndër gjuhet më të përhapura skriptuese që janë të bazuara në burimet e hapura (Open Source)....

phpBB

Shqip: phpBB

phpBB (shkurtesë për "PHP Bulletin Board") është emri i forum sistemit të lirë dhe me kod burimor të hapur që është i shkruar në gjuhën programuese PHP.

Fuqitë e phpBB qëndrojnë në pikat vijuese:
1....

point-to-point
Shqip: pikë-në-pikë
Lloj i qarkut që lidhë dy pika drejtpërdrejt. Lidhja logjike mes dy pikave nuk kalon nëpër pika tjera edhe pse lidhja fizike zakonisht kalon. Këto qarqe njihen edhe si lidhje të kushtuara (ang: dedicated)....

LHC
Shqip: PMH
LHC është shkurtesë për Large Hadron Collider apo Përplasësi i Madh i Hadroneve. LHC është instrument fizik i përmasave të mëdha. LHC përbëhët nga tunelet nëntokësore dhe LHC shpejtësuesin. Diametri i tuneleve është disa km....

PoE
Shqip: PoE
PoE apo Power over Ethernet, është teknologji e cila i lejon sistemeve të mbartin rrymën elektrike, së bashku me shënime, përmes telave standard çift nëpër rrjetin Ethernet. Kjo teknologji është shumë e dobishme për pajisjet si IP telefonat (shih: Vo...

polygon
Shqip: poligon
(I)
Poligoni është figurë e mbyllur gjeometrike e përbër nga 3 apo më shumë brinjë. Poligon i drejtë është ai që i ka brinjët e barabarta.
(II)
Poligon nënkupton detalizimin e objekteve 3D. Sa më shumë poligone aq më shumë detale mund të paraqite...

POLS
Shqip: POLS
Në dizajnin e gjuhëve programuese si dhe në dizajnin e interfejsave parimi POLS (shkurtimisht për Principle of Least Surprise) thotë që kur ekziston konflikti ndërmjet dy elementeve të interfejsit ose kur elementet kanë më shumë se një kuptim,...

postfix
Shqip: postfix
Shërbim për dërgimin e e-postës i paraparë për zëvendësimin e Sendmail. postfix punon në Linux, UNIX, HP-UX, Solaris dhe Mac OS X. Ky shërbim është zhvilluar nga Wietse Venema.

POTS
Shqip: POTS
Kjo është shkurtesë për Plain Old Telephone Service. Kjo nënkupton shërbimin themelorë telefonik që ofron vetëm një lidhje telefonike në rrjetin "switched" publik. Funksionet e vetme të mundshme janë pranimi dhe bërja e thirrjeve....

receiver
Shqip: pranuesi
Pajisje roli i të cilës është pranimi i sinjaleve dhe përdorimi apo shëndrimi i tyre për qëllime të caktuara. Pranuesi është pajisje elektronike e cila përmban qarqet e nevojshme për manipulimin e sinjalit elektromagnetik....

proxy server
Shqip: proksi server
Proksi serveri (Ang: proxy server) është një kompjuter që ofron mundësi që klientët e tij të bëjnë kyçje indirekte ndaj shërbimeve të rrjetave të ndryshme. Pra, klienti kyçet në proksi server dhe pastaj bën kërkesë për një lidhje rrjeti,...

pseudocode
Shqip: pseudokod
Pseudokodi është formë e përgjithshme se si të zgjidhet një problem i caktuar pa detaje sintaksore. Pseudokodi është përshkrim se si punon një algoritëm zakonisht me anë të fjalëve duke i evituar detajet sintaksore të gjuhëve programuese....

KDC
Shqip: QDÇ
KDC është shkurtesë për Key Distribution Center ose Qendra për Distribuim të Çelsave. KDC është paket i përbërë nga proceset, formulat,

kodimi dhe dekodimi i përdorur në sisteme enkriptuese për të siguruar shkëmbimin e sigurtë të çelsave kriptues....

CERN

Shqip: QEHB

CERN është shkurtesë për Centre Européen de Recherche Nucléaire në Gjuhën Frenge që përkthehët në Qendra Europjane për Hulumtime Bërthamore. CERN është themeluar me 1954 dhe ishte një ndër projektet e para ku shtetet Europjane bashkëpunuan me sukses ...

Call Center

Shqip: Qendër e thirrjeve

Është një vend ku janë të grupuar disa, apo shumë njerëz, me detyrë që t'i përgjigjen thirrjeve të klientëve, me mjete të ndryshme për telekomunikim (telefon, telefaks, kompjuter, ..). Këso lloj qendrash krijohen nga shumë ndërmarrje,...

RDA

Shqip: QLBSh

RDA është shkurtesë për Remote Database Access ose Qasje e Largët e Bazës së Shënimeve.

QoS

Shqip: QoS

Shkurtesa për Quality of Service. Kjo mundësi ose aftësi e teknologjive lejon caktimin e përparësisë dhe garanton hapësirën transmetuese (ang: bandwidth) për aplikacione specifike në rrjet. Kjo lejon arritjen e cilësisë së kërkuar nga ana e aplikacio...

Kuadrofoni

Shqip: Quadraphony

Është njëri nga sistemet për regjistrim dhe reproduksion të muzikës, i bazuar në katër kanale të ndryshme, të ndara në dy çifte, përpara dhe mbrapa, majtas dhe djathtas. Ky është një synim, për të rikrijuar hapësirën tredimensionale,...

QuickTime

Shqip: QuickTime

Formati për video i zhvilluar nga Apple. QuickTime është i paraparë për

faqe të internetit dhe përkrahë edhe zërin. Skema e kompresionit e përdorur në këtë format është ideale për internet. Vëzhgimi i QuickTime skedave bëhët përmes plugin që mund të ...

qwerty
Shqip: qwerty
Qwerty është formacion i tastaturës së kompjuterit (më herët e përdorur për shtypshkronjë). Emri i formacionit apo shpërndarjës së pullave vjen nga pozita e germave Q, W, E, R, T dhe Y të cilat janë të vendosura në rreshtin e parë të germave po në kë...

Radar
Shqip: Radar
RAadio Detection And Ranging. Fjala radar, edhe pse akronim, paraqet një fjalë integrale dhe shkruhet me shkronja të vogla. Fillimisht ka qenë një sistem për zbulimin e prezencës dhe përcaktimin e distancës së objekteve,...

RAM
Shqip: RAM
(I)
Shkurtesë për Random Access Memory. RAM është element që bën ruajtjen e informatave, ku informata mund të lexohet në çfarë do rendi. Në RAM zakonisht mund të shkruhet dhe lexohet, dhe përdoret për informatat të cilat vazhdimisht ndyshojnë....

RCAT
Shqip: RCAT
Shkurtesa për Recess Channel Array Transistor. Kjo teknologji që është pronë e Samsung është publikuar me 2003. RCAT zvogëlon hapësirën e tranzitorave duke zbatuar dizajnin struktural 3D. Kjo rrit nivelin e integrimit dhe denzitetin e hapësirës për t...

RDRAM
Shqip: RDRAM
RDRAM (Rambus Dynamic Random Access Memory) është nënsistem i memories që ofron transfer të shënimeve deri në 1.6 trilion bajta për sekondë. Nënsistemi është i përbërë nga RAM, RAM kontrolleri dhe bus-i

që lidhë RAM për mikroprocesorë....

regex
Shqip: regex
regex është shkurtesë për "regular expressions". Regex është varg (Ang:string) me simbole të veçanta të cilat e përshkruajnë një bashkësi të vargjeve ne bazë të rregullave sintaksore. Regex përkrahen nga shumë gjuhë programuese dhe editor teksti për ...

recursion
Shqip: rekurzion
Procesi kur një funksion e thërret(aktivon) vetveten derisa të arrihet një kusht i caktuar i ndaljes.

Resistor
Shqip: Rezistor
Komponenta elektrike që reziston, kufizon apo e rregullon ardhjen e energjisë elektrike në rrjetin elektrik.

RF
Shqip: RF
Shkurtesë për Radio Frequency. RF është sistem telemetrik për transmetimin e shënimeve nëpër frekuenca të radios. RF janë valët në brezin prej 10 KHz deri më 300 GHz.

RFC
Shqip: RFC
RFC është shkurtesa për Request For Comments. Kjo është një mbledhje e madhe e dokumenteve që përshkruajnë protokolet, sistemet dhe procedurat e përdorura nga interneti. P.sh. protokolet si IP, SNMP, TCP,...

RFID
Shqip: RFID
Radio Frequency Identification është teknologji që përdoret për identifikim. Në RFID radio frekuencat përdoren për transmetimin e sinjalit i cili identifikon apo përmban shënimet e nevojshme për ndonjë qëllim....

RISC
Shqip: RISC
Akronim për "Reduced Instruction Set Computer". RISC është arkitekturë e procesorëve që përdorë më pak instuksione për të kryer operacione të ndryshme. Procesorët RISC përmbajnë më pak tranzistorë sesa Procesorët CISC....

Streaming
Shqip: Rrjedhje
Është një teknikë e leximit të skedarëve nga Interneti (file), që mundëson leximin e tyre pa ndërprerje, duke rrjedhur. Kjo mundësohet duke përdorur një memorie për ndërmjetësim, e cila paraprakisht akumulon një sasi të caktuar të paketave me të dhën...

neural network
Shqip: rrjeta neurale
Rrjeta neurale është lloj i Intelegjencës Artificiale e cila provon të imitojë mënyrën e punës së trurit të njeriut. Në vend se të përdoret modeli digjital i llogaritjeve (përmes 1 dhe 0), rrjeta neurale punon duke krijuar lidhjet mes elementeve proc...

Advanced Digital Network
Shqip: Rrjeti Digjital i Avancuar
ADN ose Advanced Digital Network është lidhje 56Kbps "leased-line" ose lidhje e kontraktuar.

ADSL Router
Shqip: Rrugëzuesi ADSL
Është pajisje që shërben për ndërlidhjen e një rrjeti lokal (PAN, LAN) me rrjetet tjera më të mëdha për transmetimin e të dhënave, siç është Interneti, sipas teknologjisë ADSL. Kjo pajisje funksionon sikur rrugëzues (router) për rrjetin lokal,...

RSA
Shqip: RSA
Teknologji enkriptuese e bazuar në çelsin publik e zhvilluar nga RSA Data Security Inc. RSA është shkurtesa për Rivest, Shamir dhe Adelman, zbuluesit e kësaj teknike. RSA është e bazuar në parimin që shumëzimi i dy numrave prim është i lehtë por zbul...

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: S

SCP
Shqip: SCP
Secure Copy (apo shkurtimisht SCP) është mënyra e transferit të skedave kompjuterike në mes të makinave nëpërmjet të protokolit SSH. Termi SCP mundet të shfrytëzohet për t'iu referuar ose protokolit SCP ose programit SCP....

SCSI
Shqip: SCSI
Shkurtesë për Small Computer System Interface, SCSI, e lexuar si "Scuzzy", është e dyta e cila përdoret më së shpeshti si interfejs për disqe. I ndryshem nga standardet tjera, SCSI është i aftë të përkrah tetë(8) paisje,...

SD
Shqip: SD
Shkurtesë për Secure Digital. Këto kartela memorike kan madhësinë e një pullës postale. SD nuk i humb shënimet kur ska energji elektrike. Këto pajisje memorike të gjendjes të pandërprerë (solid state) nuk kan pjesë lëvizëse....

SDK
Shqip: SDK
Shkurtesë për Software Development Kit. SDK është paket i veglave, skedave dhe kodeve burimore që i ndihmojnë zhvilluesit të krijon softuer për ndonjë teknologji specifike. Ekziston numër i madh i SDK për Java,...

SFD
Shqip: SFD
SFD është shkurtesë për Software Freedom Day. Kjo ditë e filluar me 28 Gusht 2004 ka për qëllim përhapjën e informimit mbi softuer të hapur dhe falas ose Free and Open Source Software (FOSS). Si pjesë e festimit është organizimi i mbledhjeve,...

SGSN
Shqip: SGSN

Shkurtesa për Serving GPRS Support Node. Kjo nyje e GPRS infrastrukturës ka rolin e mbartjes së paketave të shënimeve nga dhe deri te stacionet mobile në zonën e caktuar të shërbimit. Detyrat e SGSN janë drejtimi dhe transferi i paketave,...

SIP
Shqip: SIP
Shkurtesa për Session Initiation Protocol. Ky është standard i specifikuar nga Internet Engineering Task Force (IETF) në RFC 2543. SIP përdoret për nisjen, menagjimin dhe ndërprerjen e sesioneve (ang: session) interaktive mes një ose më shumë përdoru...

overclock
Shqip: sipërmatje
Procesi i caktimit të shpejtësisë së procesorit mbi shpejtësinë e lejuar apo të caktuar. Gjatë këtij procesi ndryshon forca elektrike në procesor dhe si pasojë nevojitet sistem i mirë ftohës. Në shumë raste ftohja nuk është e mjaftueshme dhe procesor...

file-system
Shqip: sistem-skedar
Metodat dhe strukturat e shënimeve të cilat sistemi operativ i përdor për t'i përcjellur skedat në disk apo particion. SS gjithashtu nënkupton mënyrën se si skedat dhe particionet janë të organizuara në disk....

Kill File
Shqip: skedar filtrues
Është skedar brenda një programi kompjuterik (file), i aftë të bëj filtrimin e një teksti sipas kritereve të paracaktuara. Ky filtrim mund të përdoret te posta elektronike (e-mail) apo te forumet (forum),...

SMS
Shqip: SMS
SMS është shkurtesa për Short Message Service ku kjo paraqet shërbimin që ofron dërgimin e mesazheve të shkurtra (zakonisht të quajtura "tekst mesazhe", apo "SMS-a") ndërmjet pajisjeve mobile, si dhe ndërmjet lidhjeve tokësore....

SMTP

Shqip: SMTP
SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) - Protokol me anë të cilit bëhet transferi i postës elektronike (e-mail) në rrjetë. Ky protkol përdorë TCP/IP që të realizohet lidhja. Ky protokol zakonisht perdorë TCP portin 25....

SNMP
Shqip: SNMP
SNMP (Simple Network Management Protocol) - Protokol standard i internetit për menaxhim të rrjetave. SNMP përbëhet prej dy pjesëve: Agjentët qe janë programe që monitorojne pajisje të ndryshme individuale në rrjeta,...

Nagware
Shqip: Softuer qortues
Është program i cili mund të shfrytëzohet falas (freeware), por i cili gjatë përdorimit shumë shpesh përkujton shfrytëzuesin, se ky program ka vlerën e vet dhe se do të ishte mirë të paguhej për shfrytëzimin e tij....

Solaris
Shqip: Solaris
Solaris është sistem operativ nga Sun Microsystems. Solaris është zbatim i UNIX. Solaris gjithashtu njihet me emrin Sun OS. Ky OS është i parashikuar për serverë dhe përdoret për makina kritike si DNS serverët qëndrorë të internetit....

NOS
Shqip: SOR
NOS është shkurtesë për Network Operating System apo Sistem Operativ në Rrjet. Ky është sistem operativ që përmban funksione speciale për lidhjen e makinave dhe pajisjeve në LAN. NOS zbaton protokolet si dhe drejtuesit (driver) për harduerin e lidhur...

SPAM
Shqip: SPAM
Përdorimi i padrejtë i listës së e-postës, USENET apo metodave tjera të komunikimit për të dërguar porosinë e njejtë personave të cilët nuk kanë kërkuar këtë porosi. Termini SPAM është ngjitur e-postës së tillë duke i'u falemnderuar skeçit të Monty P...

SPARC
Shqip: SPARC
Shkurtesa për Scalable Processor Architecture. CPU-të SPARC mund të jenë 32 ose 64 bit dhe janë të bazuar në RISC. SPARC është zhvilluar nga Sun Microsystems dhe është lëshuar si arkitekturë e hapur. Këto CPU kanë gjetur përdorim sidomos në makina me...

spin
Shqip: spini
Në Fizikë spini është momenti këndor i grimcave nën-atomike. Në Fizikën e Grimcave dhe Atomike ekzistojnë dy lloje të momentit këndor: spini dhe momenti këndor orbital. Spini është karakteristika themelore e gjitha grimcave elementare....

spintronic
Shqip: spintronika
Kjo fushë e re e Fizikës ka të bëjë me fenomenet e varura nga spini i grimcave të cilat i'u zbatohen pajisjeve elektronike. Spintronika manipulon jo vetëm ngarkesën e elektroneve por edhe spinin e tyre duke i'u mundësuar funksione të reja....

SRAM
Shqip: SRAM
SRAM është shkurtesë për Static Random Access Memory. Është tip i memories së paqëndrueshme (Ang: volatile) i cili i mban shënimet përderisa ka furnizim me rrymë elektrike. SRAM dallon nga DRAM nga ajo që nuk ka nevojë për freskime të shpeshta sikurs...

SSH
Shqip: SSH
Secure Shell është e zhvilluar nga SSH Communications Security Ltd. SSH është program që shërben për lidhje mes makinave nëpër rrjet, sikur telnet por në mënyrë të sigurtë. SSH ofron autentifikim dhe sigurim të lidhjes dhe është e paraparë si zëvendë...

SSI
Shqip: SSI
Shkurtesë për Small-Scale Integration, SSI është një lloj i çipit, ku një arkitekturë ka të paktën 30 transistor për çip.

SSL

Shqip: SSL

Shkurtesa për Secure Socket Layer. SSL është zhvilluar nga Netscape për transmetimin e dokumenteve private përmes internetit. SSL punon përmes çelësit privat i cili përdoret për enkriptimin e shënimeve dhe bën sigurimin e tërë sesionit....

Stack

Shqip: Stack

Stack është strukturë e të dhënave, e bazuar ne konceptin LIFO (Ang: Last in, First Out), që do të thotë elementi që futet i fundit në një strukturë, ai edhe do të nxirret i pari. Stack është koncept që përdoret shumë në shkencat kompjuterike....

static

Shqip: statik

(I)

Në gjuhë programuese static është fjalë kyçe që definon sferën e variablave dhe funksioneve. Gjithashtu njihen si variabla të klasave.

(II)

IP statike është ajo IP që nuk ndryshon dinamikisht. Pra IP adresë e cila është definuar me dorë dhe jo...

steganography

Shqip: steganografi

Shkenca e fshehjes së porosive, jo kriptimit të tyre. Steganografia bënë fshehjen e porosive brenda ndonjë skede, zakonisht pamje apo fotografi. Metodat tradicionale steganografike ishin shpuarja e shkronjave në ndonjë letër duke krijuar birra të vog...

STM

Shqip: STM

(I)

Shkurtesa për Synchronous Transfer Mode. Proces i transmetimit të shënimeve në sekuencë për intervale të rregullta kohore.

(II)

Termin i ri për TDM tradicional për t'a dalluar nga ATM. STM-1 është njësia më e madhe standarde e kapacitetit,...

Sunbird

Shqip: Sunbird

SunBird është projekt i Mozilla për krijimin e një aplikacioni vetekzistues për kalendarim. SunBird është e ndërtuar në XUL gjuhën e interface-ave. Ky prodhim është për ata që përdorin shfletues dhe klient tjetër të e-postës....

SWAP

Shqip: SWAP

(I)

SWAP do të thot zëvendësimi i faqeve (page) dhe segmenteve (segment) të shënimeve në memorie. Kjo metodë përdoret në makina për të manipuluar skeda që janë më të mëdha sesa RAM-i i makinës. Shënimet që nuk mund të vendosen në RAM vendosen në dis...

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: T

TB

Shqip: TB

TB është shkurtesë për TerraByte. Një TB i ka 1024 GB.

TCP

Shqip: TCP

Shkurtesë për Transmission Control Protocol. TCP është një nga protokolet kryesore në rrjeta TCP/IP. Ky është protokol i orientuar në lidhje (connection oriented) që bënë pjesë në shtresën transport (transport layer)....

Information Technology

Shqip: Teknologji e informacionit

Është term me të cilin përfshihen të gjitha teknologjitë që përdoren për krijimin, përpunimin, ruajtjen, transmetimin, këmbimin dhe përdorimin e informacioneve në të gjitha format e saj, siç janë: shënimet e biznesit,...

ADSL Technology

Shqip: Teknologjia ADSL

Është teknologji e cila mundëson shfrytëzimin e një linje klasike telefonike, përveç për biseda telefonike edhe për transmetimin e të dhënave, në të njëjtën kohë. Kjo bëhet e mundur, duke pas parasysh faktin se një tel i bakrit me prerje tërthore pre...

texture
Shqip: tekstura
Karakteristika e sipërfaqës së materialeve të vërteta, vizuele apo të simuluara. Teksturat e materialeve të vërteta mund të ndihen me gishta apo prekje ndërsa ato të materialeve të simuluara "nënkuptohen" nga forma e krijuar në medium,...

ToIP
Shqip: Telefonia nëpër rrjete që përdorin protokollin IP
Telephony Over Internet Protocol. Shpesh dhe më shkurt quhet telefonia nëpër Internet, pasi që në shumicën e rasteve bëhet fjalë për rrjetin e Internetit. Paraqet shërbimin për komunikim telefonik (telephony),...

HDTV
Shqip: televizion me definicion të lartë
High Definition TV. Kështu quhet teknologjia e re që tenton të rris kualitetin e fotografisë në televizionin digjital (definition, digjital). Kjo bëhet duke e rritur numrin e linjave që e përbëjnë fotografinë,...

Telnet
Shqip: Telnet
Telnet është protokol standard i cili ju mundëson komunikim me sisteme të largëta nëpërmes terminalit në sistemin e juaj. Telnet komunikon nëpërmes TCP/IP protokolit dhe dërgon shënime të cilat sistemi i largët i paraqet apo krijon....

TFT
Shqip: TFT
TFT është shkurtesë për Thin-Film-Transistor. Kjo është teknologji për ekrane të kristalit të lëngët (LC apo liquid cristal) e cila ofron pamjet të kualitetit të lartë. TFT ekranet zakonisht përdoren në kompjutera fletore....

HST
Shqip: THH

Teleskopi Hapësinor Hubble (shkurtimisht THH) apo në gjuhën Angleze Hubble Space Telescope (shkurtimisht HST) është një teleskop që gjendet në orbitën e Tokës. THH u emërua pas astronomit Edwin Hubble për shkak të kontributeve të tij,...

TPS

Shqip: TPS

Shkurtese për "transactions per second" (transaksione për sekond), matje që përdoret për përcaktimin e transaksioneve të procesuara, p.sh. në sistemet e orientuara transaktive.

transistor

Shqip: tranzistor

Tranzistori është pajisje elektronike e përdorur në makina dhe kompjutera. Tranzistori është i ndërtuar nga gjysmëpërçuesit si germanium dhe silikon për të cilin bëhën tri lidhje elektrike. Ndotjet apo papastërtitë në gjysmëpërçues përdoren për të kr...

three laws of robotics

Shqip: tre ligjet e robotikës

Tre ligjet e robotikës janë ligje fantastiko-shkencore të shkruar nga autori e biokimisti i njohur Isaac Asimov sipas të cilave çdo rrobot duhet t'i përmbahet. Këto ligje u paraqiten për herë të parë në shkrimin "Runaround" (1942) dhe vijojnë:

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: U

UART

Shqip: UART

UART apo Universal Asynchronous Receiver/Transmitter është një mikroqip me programe që kontrollojnë lidhjet (interface) të kompjuterëve për pajisje serike (serial). Më saktësisht i ofron makinës lidhjen RS-232C Data Terminal Equipment (DTE) për të ko...

UAV

Shqip: UAV

(I)

UAV janë mjete, makina autonome (robot) të cilat nuk kanë nevojë të njeriut për t'u kontrolluar. UAV përdoren për qëllime shkencore dhe ushtarake. Shembuj të UAV në shkencë janë robotët nën-ujorë për studimet e oqeaneve....

UDP

Shqip: UDP

Shkurtesë për User Datagram Protocol. UDP është protokol i rrjetave që punon në nivelin e transportit sipas modelit të rrjetave të OSI-t apo edhe atij të TCP/IP. UDP-ja dërgon mesazhe të quajtura datagram-e prej burimit në destinacion....

Web

Shqip: Ueb

Është njëri nga shërbimet (sistemet) më të rëndësishme që i ofron Interneti, sipas të cilit mund të kërkojmë, të gjejmë dhe afishojmë në ekran të kompjuterit informacione të ndryshme, në forma të ndryshme,...

wiki

Shqip: uiki

Wiki (shqiptuar uiki) është lloj i ueb-faqes që i lejon vet vizitorët me lehtësi të shtojnë, largojnë, apo redaktojnë përmbajtjen. Lehtësia e një ndërveprimi të tillë, i bën uikit shumë të përshtatshëm për bashkëpunim ndërmjet personave të ndryshëm q...

Wikipedia

Shqip: Uikipedia

Wikipedia (e shqiptuar Uikipedia) është një ueb-enciklopedi e hapur e cila është e ofruar në gjuhë të shumta, përfshirë edhe gjuhën Shqipe. Emri Wikipedia rrjedh nga fjalët angleze "wiki" dhe "encyclopedia"....

ADSL

Shqip: Unazë e Abonentëve Digjital me Shpejtësi Asimetrike

(I)

Shqip: Linjë e abonentit digjital me shpejtësi asimetrike
Asymetric Digital Subscriber Line. Është linja ekzistuese klasike telefonike, e cila përdoret në të njëjtën kohë por në brezat e ndryshëm

frekuencor (frequency band),...

UNIX

Shqip: UNIX

Sistem "time-sharing" bashkëveprues i ndërtuar me 1969 nga Ken Thompson. Thompson krijoi UNIX për të luajtur lojra kompjuterike në PDP-7 të tij. Bashkëautorë i UNIX konsiderohet edhe krijuesi i gjuhës programuese C,...

USENET

Shqip: USENET

USENET vjen nga fjalët Users Network. Sot USENET mund të gjindet e shkruar edhe si usenet (me shkronja të vogla). Ky është sistemi i distribuar i tabelave-buletin (bulletin-board) i krijuar nga makinat UNIX....

UT

Shqip: UT

(I)

UT apo Universal Time është zona kohore e ngjajshme me GMT, apo Greenwich Mean Time që fillon nga meridiani 0 i cili kalon nëpër Greenwich/Britani. UT është kohë universale dhe është e njejtë kudo në botë....

UTC

Shqip: UTC

Coordinated Universal Time (UTC) është realizim atomik i Greenwich Mean Time (GMT). Kjo kohë është e bazuar në kohën atomike (TAI) që është mesatarja e orëve në më se 50 laboratore nëpër botë. UTC është bazë për matje kohore në botë....

UV

Shqip: UV

UV është shkurtesë për Ultraviolet. Rrezatimi UV është në gjerësi valore mes 4000 angstrom njësi (Å) dhe 150 (Å). Rrezatimi natyror UV krijohet nga Dielli. UV ndahet në tri kategori përnga gjerësia valore,...

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: V

VBScript
Shqip: VBScript
Visual Basic Scripting Edition (shkurtimisht VBScript) është një gjuhë skriptuese e llojit Active Scripting që interpretohet nga Windows Script Host i Microsoft-it. Sintaksa e VBScript është e bazuar në atë të gjuhës programuese Microsoft Visual Basi...

eigenvector
Shqip: vektor vetjak
Në algjebrën lineare, vektorët vetjak (Ang: eigenvector) të operatorit linear janë vektorët jo-zero të cilët kur operohen me ndonjë operator, rezultojnë në shumëfishin skalar të vetvetes. Skalari i asocuar me vektorin vetjak quhet vlerë vetjake (Ang:...

VGA
Shqip: VGA
VGA - Shkurtesë e Video Graphics Array, sistem analog për paraqitje grafike në PC, e zhvilluar nga IBM. Ndryshe nga stadardet tjera grafike për PC, (MDA, CGA, dhe EGA), VGA përmban analog sinjale. VGA përmban rezolucion maksimal prej 640x480 pikselav...

Virtual
Shqip: Virtual
Virtual/e është kuptim i kundërt nga real/e. Prandaj, virtual/e është çdo gjë që nuk ekziston në realitet, por është produkt i imagjinatës njerëzore. Në teknologjinë e informacionit (IT), virtuale është çdo gjë që nuk është harduerike (hardware),...

eigenvalue
Shqip: vlerë vetjake
Në algjebrën lineare, numri quhet vlerë vetjake (Ang: eigenvalue) e matricës nëse ekziston një vektor jo-zero ashtu që matrica e shumëzuar me atë vektor rezulton në po atë vektor shumëzuar me skalarin vlerë vetjake....

VLSI

Shqip: VLSI
Very-large-scale integration (shkurtimisht VLSI) është procesi i krijimit të qarqeve të integruara në një çip të vetëm me anë të bashkimit të mijëra qarqeve të bazuara në tranzitor.

VLSI filloi gjatë 1970-ve kur gjysmëpërçuesit dhe teknologjitë ko...

VLT

Shqip: VLT
VLT është shkurtesë për Very Large Telescope të ESO. VLT përbëhët nga katër teleskopa 8 m. Këta teleskopa mund të punojnë ndamas ose së bashku. Kur punojnë së bashku drita e mbledhur është e barabart me atë të një teleskopit 16 metra....

VM

Shqip: VM
VM është shkurtesë për Virtual Memory. Kur në memorie nuk ka vend të mjaftueshem për të gjitha udhëzimet, të nevojshme për CPU, atëherë kompjuteri instalon të ashtuquajturen Virtual Memory skedë. Kështu,...

VMS

Shqip: VMS
VMS (Virtual Memory System) është sistem operativ nga Digital Equipment Corporation (DEC) që punon në makina më të vjetra. VMS ka origjinën nga 1979 dhe përdorej si sistem operativ në VAX kompjuterët e DEC....

VNDS

Shqip: VNDS
VNDS është shkurtesë për VeriSign® Naming and Directory Services. Ky shërbim i lejon shfrytëzuesve, aplikacioneve dhe pajisjeve të zbulojnë njëri tjetrin lehtë në rrjeta të ndryshme.

VoIP

Shqip: VoIP
VoIP, apo Voice Over Internet Protocol (Zë nëpërmes të protokolit internetor) është një teknologji e cila mundëson komunikim në mes dy palëve duke përdorur protokolin e internetit (IP). Për të dërguar shënime zërore tani përdoren rrjetat publike tele...

black hole
Shqip: vrimë e zezë
Vrimë e zezë është koncentrim i madh i masës në një vend që bën ritjen e forcës gravitacionale aq shumë sa që nuk lejon asgjë të del nga ajo e njëkohësisht as dritën. Vrimat e zeza kanë madhësi të ndryshme,...

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: W

WAP
Shqip: WAP
Shkurtesa për Wireless Application Protocol, specifikim i sigurt që lejon përdoruesve të lidhen për informata përmes pajisjeve dorëmbajtëse si telefonat mobil dhe PDA. WAP përkrahë shumicën e rrjetave patela si CDPD,...

wardriving
Shqip: wardriving
Wardriving është termin i ri që përshkruan një fenomen shoqëror të zhvilluar si pasojë e rrjetave patela. Wardriving është aktivitet qëllimi i të cilit është zbulimi i rrjetave patela duke u shëtitur në automjet....

WECA
Shqip: WECA
Emri i vjetër i WiFi Alliance. Shkurtesa qëndron për Wireless Ethernet Compatibility Alliance.

WEP
Shqip: WEP
Shkurtesa për Wired Equivalent Privacy. WEP është i definuar nga standardi IEEE-802.11 për të ndaluar lidhjen e personave të pa-autorizuar dhe kapjen e paketave të rrjetit patela. WEP punon përmes çelsave 64 ose 128 bit të cilët vendosen në makinat e...

WiFi

Shqip: WiFi

Shkurtesë për Wireless Fidelity. Kjo shprehje përdoret për emërtimin e 802.11 rrjetave në përgjithësi dhe është shpallur nga Wi-Fi Alliance. Wi-Fi Alliance bën testimin dhe miratimin e prodhimeve të cilat mund të bashkëpunojnë me prodhimet e prodhues...

Wii

Shqip: Wii

Wii (shqiptuar: ui) është konzoli i gjeneratës së shtatë për video-lojëra nga kompania Nintendo, dhe është pasardhësi i Nintendo GameCube. Për momentin Wii është konkurrent direkt me Xbox 360 të Microsoft dhe PlayStation 3 të Sony....

Wikimania

Shqip: Wikimania

Wikimania është një konferencë për shfrytëzuesit e wiki projekteve që janë të drejtuar nga Fondacioni Wikimedia.

Temat të cilat kryesisht përfshihen në këto konferenca janë:
- Studimet, hulumtimet dhe eksperimentet mbi Wikipedia si dhe projektet ...

Windows 2000

Shqip: Windows 2000

Codenamed Odyssey, gjithashtu njihet si Windows 2k, Windows 2000 është një sistem operativ i lansuar nga Microsof-ti në Shkurt 2000 që është bazuar kernelin e Windows NT. Windows 2000 përfshin tipare të avancuara që janë mbështetje e mire për hardwar...

Windows ME

Shqip: Windows ME

Codenamed Millennium, Windows ME është shkurtesë për Windows Millennium dhe është një sistem i lansuar nga Microsoft-ti me 19 qershor 2000. Windows ME është freskim prej Windows 98 ku përfshin përmirësime,...

Windows NT

Shqip: Windows NT

Ky sistem operativ ne formë origjinale është e lansuar si Microsoft

Windows NT 3.1 i cili ka interfejsa të njejtë sikurse Windows 3.1x me rrjeta të avancuara kompatibile dhe mbeshtetje të harduerit. Në Gusht 1996 Microsoft-i lansoi Windows NT 4....

Wine

Shqip: Wine

Wine është një projekt softuerik që e bën të mundur ekzekutimin e programeve për sistemin operativ Microsoft Windows në kompjuterët personal që funksionojnë në ndonjë sistem operativ të llojit UNIX dhe që përfshijnë X Window sistemin....

WLAN

Shqip: WLAN

Është rrjetë LAN por që përdor mediumin pa tela (wireless). WLAN punon në protokolet e njejta si LAN me tela. Standardi i specifikuar për WLAN është IEEE 802.11.

WordPress

Shqip: WordPress

WordPress është një blog sistem i cili është i shkruar në gjuhën programuese PHP dhe është i mbështetur nga MySQL sistemi për menaxhimin e të dhënave. Ky blog sistem ka kodin burimor të hapur dhe distribuohet falas nën licencën GNU GPL....

WYSIWYG

Shqip: WYSIWYG

WYSIWYG është shkurtesa për "What You See Is What You Get". Ky term përdoret në kompjuterikë për të përshkruar sistemin ku dukja e përmbajtjes gjatë editimit do të jetë shumë e ngjashme me dukjen përfundimtare....

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: X

Xeon

Shqip: Xeon
Xeon është procesor (CPU) 400 MHz Pentium nga Intel i krijuar për serverë. Në pllakat amë (motherboard) të Intel-it mund të lidhen deri më tetë Xeon CPU për procesim të shumtë (multiprocessing).

XML
Shqip: XML
XML shkurtesë për Extensible Markup Language. XML është gjuhë/mjet që mundëson përshkrimin, ruajtjen, dërgimin, dhe shkëmbimin e informatës në mes aplikacioneve të ndryshme dhe në Internet. Në strukturë,...

XOR
Shqip: XOR
XOR (exclusive OR) Lloj i derës (gate) logjike ku dalja është 1 vetëm nëse dy hyrjet janë të ndryshme, përndryshe nëse hyrjet janë të njejta, dalja është 0.

Gjuha e Definicioneve: Shqip / Duke Shfletuar: Y

Y-modem
Shqip: Y-modem
Y-modem është protokol i modemëve. Ekzistojnë Y-modem dhe Y-modem-g protokolet. Të dy protokolet kanë madhësi të bllokut 1024 bajta (bloqet në të cilat informata ndahet). Frekuenca e përgjigjes apo dërgimi i ACK ose NAK pergjigjeve në Y-modem ndodh p...

constellation
Shqip: yllësi
Yllësi është formacion i yjeve në qiell i emërtuar pas personave, shtazëve apo objekteve (zakonisht nga mitologjia ilire/kelte/greke/romake). Astronomët përdorin yllësitë për të caktuar pikat në hapësirë....

Gjuha e Definicioneve: Shqipe / Duke Shfletuar: Z

Z-modem
Shqip: Z-modem
Z-modem është protokol i modemëve. Madhësia bllokut në të cilin ndahen informatat është 512 bajta. Frekuenca e përgjegjëse apo dërgimi i ACK ose NAK pergjigjeve ndodh vetëm në raste kur gabimet në transmetim detektohen....

Upsizing
Shqip: Zgjerim
Zgjerim (rritje, zmadhim) Është proces i zëvendësimit të një sistemi të vogël, që mund të jetë edhe kompjuterik, me një sistem tjetër më të madh. Zakonisht nënkupton pajisje, pothuaj identike për nga funksionaliteti,...

Jamming
Shqip: Zhurmim
Ose shurdhim, pengim, përzierje. Është veprim i qëllimshëm, i emetimit të sinjaleve elektrike për të krijuar interferencën elektromagnetike (EMI), e cila do të pengoj apo bllokoj pranimin e sinjaleve nga një pranues (receiver)....

ZigBee
Shqip: ZigBee
Është njëra nga teknologjitë pa tela, që përdoret për lidhjen e pajisjeve periferike me ato qendrore (peripheral devices, CPU). Funksionon, sikur edhe WiFi, në brezin frekuencor rreth frekuencës 2.4GHz....

B4MKP-KP9YP-7TBQ4-7T4XF-MTGWY TXF6Y-H24H8-H8YHX-46DY2-HCPCD TXF6Y-H24H8-H8YHX-46DY2-HCPCD TXF6Y-H24H8-H8YHX-46DY2-HCPCD B4MKP-KP9YP-7TBQ4-7T4XF-MTGWY B4MKP-KP9YP-7TBQ4-7T4XF-MTGWY TXF6Y-H24H8-H8YHX-46DY2-HCPCD